135 XI

Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Серло

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАККХЕЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«Свет» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дени • ШИНАРА, 18 НОЯБРЬ, 1980 ШУ. • № 138 (6268). • Мах 2 кепиг.

КПСС XXVI съезда накъадолхаш

ПЯТИЛЕТКА — ХАНАЛ ХЬАЛХА

КПСС XXVI съезда, парте ЦК цул тlехьагlа хиннача Пленумний решенеш кхоьчашъеш город Грозне къахьегамхоша шерра лхь йоаржабий производства эффективности берригача балха дикали айяра, иттлагlча пятилетка заданеш ханалхьалха кхоачашъяра тlехьа.

Аргlанара партийни съезд гулъяра хи оттаяь КПСС ЦК июльски (1980 ш.) Пленум хинначух тlехьагlа лхь кердача низаца лъраяр, чулоацамца йlаьхий хилар. «КПСС XXVI съезда даха ма доаггlара накъагlоргда!», «КПСС XXVI съезда — 26 хьинаре къахьегара хlара!» уж лозунгаш шоай балха тlа кертера лоархlаш къахьега йолаелар дерригача доакхоачарча предприятей коллективаш.

Дегаш айдеаца, творческа баьча балхо нерда ютало яьнхар.

1980 шера 13 ноябре Грозне къахьегамхоша кхоачашйир промышленни продукци хьаяра пятилетка задани. Лаьрхlачух сихагlа деглайоалаяьй къахьегама овсарле, хо айра чотагlа аьнкхий тlаккхийттача продукцех 87 процент. Героде предприятеша пхе шера кхоаэа духхагlа арахийцад паччахьаяккхен дикале Знак йола товараши хlамаши, хlаьта уж арахецача ерригача продукцех 40 процентага кхоачадаьд.

Пятилетка заданел совгlа доаккхаргда 200 миллион сома мехка мехкдаьтта, газ, мехкдаьттахкией мехкдаьтта чакхдоакхачарен продукташ, прибораш, автоматизаце средстваш, электрофотографически аппараташ, шаейни, макаронни, чхьагlара-поаьачин изделеш, кота гlирс, электротехнически аппаратура, кхыйола продукци.

КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума, СССР Лаккхехьарча Совета сессе решенеша, Пленуме йоакъоста Леонид Ильича Брежнева даьча къамаьло къахьегача коллективашта, партийни, советски, боахама органашта кхиаъ хьех эффективностен дикален дешаш къестадеча духхагlа ... гайта, тlаlаьтта уж ... цхьайттагlча пятилетке толаме болх бергболаш тешаме хlийле йоллара де мел дезар де. Парте тlахьехама мел душ Грозне къахьегамхоша алсамдоах съезда хьалхарча вахте тlаухийта низаш. 1981 шера чотагlа продукци арахецеш я 15 предприяти, 363 цех, участок, бригада, 16 эзар гаргга болхло. Социалистически яхье доаккхагlа толамаш доах «Грознефть», «Промавтоматика», Грозненски шаейни объединеней, «Старогрознефть», «Октябрьнефть» НГДУ, ацетонови завода коллективаша.

КЪАХЬЕГАМА МАХ БАЬБ

Дикача къахьегама толамаща белгалдаьккхар Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 63 шу дола ди «Чечингушпромстройматериалы» производствени объединене № 1 йолча гlишлой материалий комбината коллективо.

Цунга дегаш гlоьдоахаш бола хоам бера цlей хьатlакхоачача деноша. Паччахьалкхон ... кхоачашъеча башха-дика производствени толамаш дахарахи тlаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдарахи КПСС Грозненски горкомен халаъа депутатий Грозненски горисполкомен соцамагlа цу коллективана хьожаьй карара нара тела Цlе байрах.

Иттлагlча пятилетка укх тlеххьарча шера итт бетта план 103,5 процент кхоачаш а яь, планал совгlа арахийцай 75 эзар сома маьха тайптайнара продукци.

Укх тlеххьарча хана дикка лаккхъеннай къахьегама овсарле — 104 процент. Иштта дика къахьегама толамаш дахара дерригa шоай хьинар, низ, говзал тlеераьь къа а хьегаш, сменашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаь парте XXVI съезда сийлеца накъабаха лаьрхlа ба Льянов Мурада кулгалдеча гlишлой материалий комбинате болхлой.

Коллективаша хьалхашка латта бехктокхаме декхараш царна дlадовзийташ, болх вlаштlехьбоаккхаш дукха къахьег парткома секретара Кузьмичкин Петр Антономовича, профкома председателa Тельнова Вера Сергеевнас.

Шоашкара кхычарна масал телаш, КПСС XXVI-ча съезда сийленца накъабахара шерра йоаржаьча социалистически яхье дика къахьегама толамаш доахаш хьабоагlа кирпишк ечa цеха Висханов Вахас, Албасов Кишс, Ражапов Ибраьхlама кулгалдечь сменай болхлойи № 2 йолча цеха Кератун Светланас кулгалдеча цхьоалагlча участка коллектива.

Иштта коллективе лоархlаш новкъосташа сий деши ба болхлой Приторнев Геннадий, Цамвлигова Малхаза, Акаев Саграил, Элимбаева Сейла. цlий пхе шера план кхоачашъяь вола Супова Михаил, кхы дукха бараш а.

Л. МЕЯСИГОВА.

«Хlара балха дениа — дикала Знак!» яхача девизагlа шерра социалистически яхь а йоаржаь, бригади методагlа къахьегаш болхлой дукха ба Грозненски экспериментально-механически заводе. Царех дуккхачар хlанзле дикка тlеххкоачашъяьй яхе шера план. Уж ба сварщикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Панина Зинаида, Белецкий Леонид, Кузнецов Александр, Курышкин Валерий, звеньевой Гольдман Вадим, кхы дукха бараш а. Юкъера лаьрхlача хlара сменагlа нормаш 125—130 процент кхоачашъю цар. Цкъа дlаелча юха ца ерзаеш дlайохийташ дикен тlехдикен я цар мел кийчъю продукца.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) звеньевой В. Гольдман, сварщикаш В. Курышкин, А. Кузнецов, Л. Белецкий.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ЛОАРХlАМЕ ГlИРСАШ ХЬАЛДЕЧА

Нохч-Гlалгlайчен, Дагестана, Къулбаседа-Хlирийчен, Черсий-Балкарийчен, Астраханска областа предприятешка прибораши технологически процессий автоматически агрегаташи дlа а увттаеш царна наладка еш я «Юмонтажавтоматика» треста Грозненски пуско-наладочни участка коллектив. КПСС XXVI съезда сийлеца накъалхара къахьегама вахте этгача цо дика къахьегама толамаш доах укх шера. Цхьа бутт гаргга хо я цо тlайлаlча пятилетка, чотагlа къахьега. Хlаплехьа пхе шера планагlа лаьрхlачул совгlа цо даьл итташ эзараш сомий маьха наладочни белхаш.

Укх деношка тlехдика оценка а луш болх бе йолаяйтар участка белхлоша А. Шерипова цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводера № 16 йола установка. Укхаза хьинаре къа а хьегаш, хаддаза социалистически яхье хьалха даташ хиларца белгабаьлар бригадир Пушкарев Михаил, наладчикаш, коммунисташ Гончаров Анатолий, Чемодуров Вадим, инженераш-наладчикаш Степанов Валерий, Чесноков Вадим, кхы дукха бараш а.

Я. БУБНЕНКО,
пенсионер.

ДОАКЪАР ХУЛЕ — ДУЛХ ХУРГДА

Промышленни ларда тlа дулха лаьрхlа дорстадара доахан кхаба дезаш я «Чечингскотпром» яхача объединене совхозаш, цхьабакъда, хlанз аллха доахан кхабарах дулх даиккара дош къоасталург ца хилар теркал а деш, хьаккхарч, жа, кон тlарм оалхазараш кхаба йолаенна уж.

Хьайбай продукци яиккхара дерригa дешаш лаьтташ леладераша беча балхах хьахулачох тийша да.

Хьайбай рацнона юкъе лоархlамеча компонентех цаl да керттерча даькъе гурахьа йийна культураш чуийцачул тlехьагlа фуи лаьрхlа кхота кхоачаш дола ялат, цул совгlа, доакъарген кlалхьарцарген додаш дола ча а доал цунах. Из теркал а деш, укх гурахьа 18370 гектара тlа дlаде лаьрхlа хинна ва йола ялаташ тха боахамаша дlадийнад 20956 гектара тlа, царех 19050 гектара тlа ялатийна лаьрхlа.

Гурахьа дlайнача ялатий дакка къувкъам кхебара керттердар да агротехнически приемаш кхоачашъяр: ший ханнахьа оакам кийчдар, цхьоалагlча классах дола фу lалашдар, удобренеш а товсаш дикагlа йолча ханашка ялаташ дlадер.

Из тlулаих, бехктокхаме а хеташ чакхдаьккхад «Красноармейский», «Кулариниский», «Шалинский», «Гвардейский» совхозий кулгалхошей специалисташей. Шоаштa дlакъоастадаьча дерригача лаьтта шоай ханнахьа гуйран ялаташ дlадийна а бlаьстан юкъера культураш дlаюргйолча дерригача лаьтта эябьаьха а яьннай уж совхозаш.

Гуйран ялаташ дlадеран эяба лаьтта ахаран чlоагlа тlехьаюс хlанзчул тlехьагlа 300 гектара тlа гуйран ялаташ дlаде а бlаьстан юхье ювча культураштa 650 гектар аха а езаш йола «Сунженский» совхоз (директор У. А. Саркаев, керттера агроном Б. Х. Цечоев). Гуйран ялаташ укх деношка мара дlадийна даьннадац «Калаусский» совхозе (директор О. А. Бухадиев, керттера агроном И. Ю. Хамидов). Хlанз а 1000 гектар совгlа лаьтта да цига аханза.

Цу совхозе а кхыча боахамашка а даиза диса кхашнара балхаш сихагlа чакхдахара де дезар даьд объединене. Эггара хьалха, объединене специалисташа цигга дlа а баха къоастадаьд совхоза шоай тракторни парках бизза пайда эцара дош. лаьтта оаха агрегаташ кхы тlа а lалашъяра торонаш лехай. Дерригача кхашкара балхаш хьалхагlе а даь яьнначе «Кулеринский» совхозера низ йола Т-150К яха 5 трактор объединене тlадилларагlа «Зигорский» совхозе яхийтар, хlаьта цига цар 600 гектар гаргга лаьтта а аьхад.

Объединене дехар а даь, районни агромелиоративни объединенера 8 трактор хьожаяьй «Сунженский» совхоза лаьтта аха, хlаьта ишта органически удобренеш товса отряд а яхийтай.

Ворхl боахаме вlаштlехьа а даьха, чакхдоахаш да лаьтташ оахараштa, сеяльщикашта, кхыча болхлошта моральни материальни стимулировани яра гlулакхаш, шерра социалистически яхь йоаржаьй звенашта, бригадашта, отделенешта, къаьст-къаьстача болхлошта юкъе.

Цу дерригача балхел совгlа, совхозий производственни подразделеней кулгалхошен специалисташен къахьегамхой оарцагlбаьхаб бlаьстан юхье дlадувргдола фу цlендаран кийчдаран, юртбоахама техника товяра, кхашка органически удобренеш дlахьхьара.

В. АСЛАХАНОВ,
«Чечингскотопром» яхача объединене керттера агроном.

БУРУВ ДЕТТА МАСТЕР

Урхенаш йолаш а хьувзаш а бер № 718 йолча скважинана бурув тохаш йолча коммунист Н. Ф. Баскакова группарторг, «Знак Почета» яха орден ленински юбилейни медали еина вола КПСС член А. Я. Ремесловн керте латтача бурув тохара балхий Старогрозненски управленена чуйоагlача бурув деттача бригада пятилетка чакхйоалача шера хьабена кикъ.

Цу бригаде болх беш ва Н. И. Хунаригов.

Вlалла опыт а йоацаш вар Наирбек 1972 шера цу бригаде балха воагlаш. Цо деш хиннараш тайп-тайпара дола лоадам боаца балхаш дар, помбур волаш болх бир.

Цхьабакъда, Хунаригована езаелар хала а денал эшаш а йола лаьттан ченаш теккарий професси. Цудухьа ше балха дlаотташехьа Грозненски мехкдаьтта техникуме заочно деша волалу из. Саг а йоалаь делал а болаш, дагадахка дезараш дукха а долаш волча хана йистеяьккхар цо из. 1978 шера 26 мая хьалу паччахьалкхен квалификационни комиссе мехкдаьттан газен скважинай яхара бурув деттача техника звани цунна ялар ах дола дипломиж. Цу шера 30 августа кулг яду Наирбек Исраилович Хунаригов буровиний сменана керте латта а бурув деттара процесса ше кулгалде а бекъо йолаш волча 6-гlа разряд йолча бурильщикалла дlанпарах долча управлене приказ.

Хlанз чlоагlа баркал оалаш ва Наирбек Хунаригов хьалха шиж хьехамчаш хиначa, хала я денал эшаш а йола буровика професси карерзае гlо даьча, ший коллегашта коммунисташта Н. Ф. Баскаковиеи А. Я. Ремесловнои, хlаьта шитта парте воачача Ф. Ф. Литвиненкона а. Хlанз ше ва Хунаригов хьехамча.

1975 шера Хунаригова Наирбеках шоай чlоагlа тешам болар хьагойтар бурув тохара балхий управлене коммунисташа, из парте членалла дlа а ийца. Цхьа рекомендаци ВЛКСМ Старопромысловски райкомо елар цунна. Дика лоархlаш вола агитатор ва хlанз Наирбек шоай бригаде. хан - ханнахьа дувц цо буровикашта управлене, республика, вай мехка къахьегамхоша доахача доккхийча къахьегама толамех.

Ишта йоах бурильщика гlоьнча Салангиреев Сайд-Ахьмада ший сменни мастерах:

— Гlулакх довзаш бурильщик ва, агитатор ва. Дика ю цо беседаш, газеташ деш.

Коммунистически къахьегама ударник яха еза цlи лелаю Хунаригов Наирбека, предприятена хьожаяьча участке. общественни порядок лорасча хьинаре дакъа лоац ше дружинник хиларах тарра.

Старогрозненска буровикаша 4 июне кхоачашъяьй шоай пятилетка. План 123 740 метр йолча цар бурув техад 123 821 метр, бурув теха йистеяьккхай 34 скважина, планагlа лаьрхlа хинначул 8 скважина дукхагlа. Кlеж стташ я царех бурильщик коммунист Хунаригов Наирбек а юкъе волаш йолча бригадо яьха Хаян-Керта тlара №№ 84, 720 йола скважинаш.

«Дика лея буровиний гlулакхаш иттлагlа пятилетке чакхйоалача шера я. Планагlа карарча шера 31 эзар метр бурув тоха дезаш ба уж. Лаьттах ченаш тохкараш, шоай торонаш лаьрхlа я лаьрхlа, дош денчад цу цифрана 1450 метр тlетоха аьнна, царех 20 метр Хунаригов Наирбек волча коллектива кхпач.

Ноябрь бетта хьалхарча деношка кхоачашъяьй цар бурув тохара балхий 11 бетта программа. Цар бурув техад 29850 метр, из цхьайтта бетта планал 1350 метр совгlа я. Бурув теха яьнна скважина 11 я, планагlа лаьрхlа хинначул совгlа яьнкха скважина кхоъ я. Планагlа лаьрхlа хинначул 13,4 процент лаккхагlа я къахьегама овсарле. Бурув тохара балхаш сиха дар, химреагентийи материалийи кхомбар, буровой осташка а кхыча оатхалашка а бизза болх байтар бахьан долаш 10 бетта предприяте баь пайда 700 эзар сом да.

Н. Ф. Баскакова бригадо а дакъа лаьцад укх толамаш доахача. № 718 йола эксплуатационни скважина йоаккхача духхьал сентябрь бетта цар лоаман породашта теха бурув 1125 метр да, бетта планал 425 метр дукхагlа. Царна юкъе я Хунаригов Наирбека смено планал совгlа яьха метраш а. Шоай къахьегама толамаш кастта хургйолча коммунистий форума хетадаьд № 718 йолча буровой бригада а коммуниста Наирбек Исраилович Хунаригова смена а бурувдеттараша.

А. ТИЩЕНКО.

Цуй опыт кхычар lомаю

Ленина орден лелаеча «Грознефть» яхача производствени объединене Грозненски УРБ-ерча кагирхой хьехамчо, коммуниста № 141 йолча буровой начальника А. Г. Маус кулгалдеча бригадо укх шера 16 октябре керда скважина яйна бурув тоха доладир. Хlаьта 1 ноябрь хьатlаотташ 1569 метр кlоаргъелар скважина.

КПСС XXVI съездо лерхlачи доккхийча хlамаща деташ айдаь бола буровой начальник А. Г. Мау, цун воl — мастер Е. А. Мау, сесаг — коллектора - лаборантка С. А. Мау керте латтача бригадо. КПСС XXVI съезда сийна къахьегама вахте а этта, кердача буровойра балхаш сихен дикен чакхдаха а мехкдаьттага низ бола кlеж тохийта скважина эксплуатаце дlаяла а лаьрхlад.

Мишта вlаштlехьдаьннад бригада 15 дийнахьа 1569 метр бурув тоха? Балха ханах бизза пайда эцаро, балха опыт йоккха хиларо бригада торо хилийтай техники - экономически хьокхамаш лакхде.

Скважинаш йоахача бригадо толам баккхара гlо даьд бурув тохара технологи ийс лелаяра лира тlахьожам лоаттабаро, эlаингача механизаце элементех бизза пайда эцаро, гlонна долен кийчонна белхаш сихдаро, керттерча процессаша уж тардаро.

Бригаде къахьегама овсарле лаккхъяра гlулакха лоархlаме фактор а хинна дlаэттад вахта дlалучен хьаэцачен хана ха - кхоар. Бригаде хьокхамаш лаккдара боккхача лоархlаме да бригада члений болх дика вlаштlехьбаккхар, вlаши дагардараш хьалхадаха ца дезаш цар кхетадар. Ишта хургда из бурув деттача бригада членаш массаза а цаlаш хуле. Укх тlеххьарча шерашка цу бригадера 80 процент членаш массаза а цаlаш ба. Балха моттиг йолчча дlалу вахта. Вахта хьаэцалехьа бурувдеттар хьож лебедкага, забоях, бурув тохара режимах йола сведенеш хьаэц. Бурув малагlча тlоанех теха даьннад а тоха дезараш малагlаш да а хов. Вахта вокх членаш хьажа а хьеже дlаэц шоай йоагl-йоагlаш йола моттигаш.

Балха опыт lомае нов. А. Г. Мау бригаде дукха ух мехкдаьтта лохараш. Цуй толамо хьахьох УБР-е скважинаш сихагlех дарегlех кха йиш хилар.

Д. ГАБАЕВ,
Грозненски УБР вокхагlвола инженер.

ТЕХНИКА ТОАЕ ЙОЛАЯЬЙ

Толамца чакхдоаккхаш да тха кхаш леладераща иттлагlча пятилетка тlеххьара шу.

Тешаме лард еллай тlадоагlача шера чуэцаргболча кьувкъама а. Масала, гурахьа дув ялат ший ханнахьа дlадийна даьккхар механизатораша. Кхоачашйир эзба лаьтта ахара план а. Доагlа довл дир кооений бешамашта.

Хlанз, кхашкара балхаш даь даьхачул тlехьагlа, шоай ерргa уйла тlадоагlача шера дергдолча балхашта ма хулла дикагlа техника кийчъяь яиккхара тlаяхийта къахьегаш ба механизатораш.

Башка дика дац тха техника тоаяра хьалаш. Тиша я мастерске цехий помещенеш, тиша я станокаш а. Цул совгlа, оатхал хьаяра тоъам боллаш бийдац а хилац. Кхоачамболлаш иц эва оатхалаш. Цох дукха дувц. Цхьабакъда, хувцалуш хlама дац-кх. Мастерскера гаьна йоаццаш хинне столовй дlа а яьккха хlанз ах километр гаьна йолча кхыча столове аха безаш хул мастерске болхлой. Яи болх чакхбаьннaчул тlехьагlа лувча йиш йолаш вlаштlехьяьккха моттиг а.

Иштта хала хьалаш долламе а шоай низ дlакхоачар ду мастерске болхлоша а механизатораша а.

Парте XXVI съезда даха ма доаггlа накъадахара тха мастерске болхлоша, механизатораша шоай торонаш а лаьрхlа техника а тlехьаювзаш йола инвентарь а январь бутт боаш тоаяь яьккха декхар тlаийцад. Лаьрхlар кхоачашдергхиларах шеко яц. Планагlа укх йиъладгlча квартале тоае езаш хиннача ялхайтта трактора кхойтта хlанзале кийча я. Хlаьта тlадоагlача шера хьалхарча квартале тоае езаш йиитта мара хургьяц.

Иштта овсаре къахьега йиш хулийт эггара хьалха токарь Хамхоев Беслан, слесарь-наладчик Долов Умат-гири, слесарь-инструментальщик Накастхоев Моьхьмад, газоэлектросварщик Харсиев Мовдин, юрта боахама машиний механик Цуров Мурад санна болча вахa хьалхала беча балхо. Нормаш дикка тlеххкоачашъю царех хlаране, цул совгlа тешъенначул тlехьагlа дlахо пайда эца йиш йолаш меттаоттаю техника. Шоаш хьадер ма мотта тешаметlа де гlерт уж. Иштта дика болх бе декхарийца бу уж. мастерскера тоаьъчул тlехьагlа ара мел йоалача трактораrа хьожаш лаьрхха вlашагlъелла комиссе хилaро а. Хlаьта комиссена юкъебоагlа: боахама керттера инженер Далаков Абунант, керттера агроном Болоев Къайс, трактор йолча бригадера бригадир, со, из трактор лелаер. Тlеххьаравар шеш техника дика тоаяйтарах къаьстта йоакхо сю кул. дизача шера цу тlа болх бе безаш ше хургволга а хоаш.

Йоакхо ю совхоза кулгалхоша техника товеш боахкача наьха балхацара моральни материальни безам совбаккхара. Ханал хьалха трактор тоаьъоа юкъера лаьрхlача 15 — 30 сом премилу, сахагlен дикагlен ме тоаш дукхагlа а луш. Цул совгlа, lан замалахьа техника тоача къахьегачарна доагlача алапел совгlа кхы а 30 процент ахча тlатох.

Техника сиха а дика а тоаяра доккха новкъостал ду рационализатораша. Хlара шера мacхеха эзар сома маьха предложенеш тел цар. Рационализатораштa юкъе геттара дукха къахьег гаража заведующе Хамхоев Берснакъас, Долов Уматгире, Накастхоев Моьхьмада, кхычар.

Вокха герхам тlабохийт тха боахаме нерда механизатораш кийчбера. хlана къахьегаш болчар говзал лакхъяра. Масала, укх шера бlаьсти 37 саго чакхъяьхар совхозе хlара шера болх беш хула механизаторий курсаш. Царел кlезигагlа хургбац аьнна хет сона керда шу доладелча болх бе йолалургйолча курсашка деша безам хургбола кагий нах а.

КПСС XXVI съезд хьаелла шу геттара дикача хьокхамаца чакхдаккха лерхl совхоза коллективо. Дагалаьцар кхоачашделга, шеко а йоацаш, техника ший ханнахьа тешамен тоаярах тийша хургда.

Х. АЖИГОВ,
Малгобекски района «Алханчуртский» совхоза механически мастерске заведующи.

КЪОНАБАРАШ МАЙРРА ДИКАЧУНГА КХАЧА ГlЕРТ

«Пятилеткана — ударни финиш! КПСС XXVI съезда даха ма доагlара накъагlоргда!» Цу девизагlа съезда хьалхарча вахте болх беш ба Советий Мехка миллионаш бола кагий нахи мехкарийи. Яхь шерра яржарах дийцар Москве хиннача ВЛКСМ ЦК пленумa. Дийцар КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума решенешцарен цига йоакъоста Л. И. Брежнева даьча къамаьлцарен хьадоагlа комсомольски организацей декхараш.

Доклад йир ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Б. Н. Пастухова.

Патриотизм йолаш, къахьегаме, дешаре, тlема гlулакх деш йолча хана нерда толамаш доахаш съезда хьалхара хlара ди белгалдаккха гlерташ къона нохаал хилар къаьгга хьагойт комсомольски деналерча гlулакхий ерригсоюзни эстафето, белгалдир пленуме хиннераша. Цар дийцар ВЛКСМ организацеша халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошта ечa шефства опытах.

Цхьайтталагlча пятилетке Ленински комсомола лоархlаме декхар хургда кагийча нахен мехкаршен кхиоим программа чакхйоаккхача дакъа лацар. Дикагlа комсомольски организацей опыто хьахьож юртбоахама производство дегlайоалаеча, кхиоякарен фермашкарен продукци алсамйоахача а цар дикали ассортименти дикагlа хулийтача а цар мел дукха хlама де йиш я.

Мехка берригача комсомольций цlерагlа пленуме хиннараша тешам белар, комсомоло дlахо йодача хана а мехка низ чlоагlбеча юкъе дакъа ма доагlара дакъа хьоргхиларах, кагирхой низаш, знанеш, хьинар КПСС XXVI съезда даха ма доагlара накъадалхара, цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шера заданеш кхоачаш я тlеккхоачаш а яра оарцагlдоахаргхиларах.

(ТАСС корр).

УЗБЕКИСТАНА — ДОККХА СОВГlАТ

Боамби лелабелга дегlадоаладарах бола КПСС XXV съезда соцам кхоачашбеча Узбекски ССР къахьегамхоша lалашъяте доккхий толамаш дахарах, 1980 шера паччахьалкхенга 6 миллиони 150 эзари тонн боамби-бийдал боккарах, боамби, ялат, баьцадарараш, бахчеви культураш, коартол, комсаш, сом бохкара иттлагlча пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъярах СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо Узбекски Советски Социалистически Республикана еннай Ленина орден.

(ТАСС).

МВТУ БАЙРАКХА ТlА ОРДЕН

Н. Э. Баумана цlерагlча Лаккхерча технически училища 150 шу дизад. Цунца айхха дувзаенна я вай мехка lилмани технически уйла дегlаяра истори, технически прогресса летопись.

Халкъа боахама лакха квалификаци йола специалисташ кийчбеча, советски lилма дегlайоалаеча доккха гlо даьккхаь карегlдувларах а хьайийлача дена 150 шу дизарца дувзадеиа а Октябрьски Революце орден еннай МВТУ. Юбилейна а совгlат дlадалара а хетаяь торжественни заседани хилар Москве союзий Цlен Колонни зале. Къамаьл дир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС МГК хьалхарча секретара В. В. Гришина. Цо цlи хезача вуза байракха дlаеллар орден.

(ТАСС).

КУЛГАЛДЕЧА БОЛХЛОЙ ДЕШАР

15 ноябре КПСС обкома заседаней зале хилар республика кулгалдеча партийни, советски, боахама болхлой теоретически семинаре ладугlарий аргlанара занятий.

«Гlишлоярьечара боахама механизм», яхаш яр гlишлойъеча Нохч-Гlалгlай управлене керттерча экономиста С. Л. Серебряне йийша лекци. Цул тlехьагlа чакхъяьхар «Ленински Коммунистически парти — вай замани хьакъал, сий, эхь-эздел» яхача темах йола семинарски занятеш.

ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦЕШ

ДАНЗА ДИСАРАШТА ТЕРКАМ ТIАБЕРЗАБИР

КПСС ЦК октябрьски (1980 ш.) Пленума решенеша кхы а чIоагIагIа политически къахьегамен хьинар айдаь дIадахача шоатта дийнахьа чакхъяьннача шоай XXXIII районни отчетно-харжамий конференцена нанъабаьккар Суннера коммунисташ. Цига цар хоадам болаш дийцар укх тIеххьарча пхи шера а ерригача пятилетке а парте XXV съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС Центральни Комитета Пленумий решенеш кхоачашъеча шоашта нарагIдаьначох, данзе дисарех.

Районни партийни организаци 78 юххьанцарча организацех латт, цуна юкъеоагIа 1900 парте члени кандидати. Уж дIа-юха ийсбаь ба балха керттерча участнашка.

Боахама партийни кулгалделга тоалара бокхкача лоархIаме хилар парте райкома VI пленумо «Планировани елга тоадаргахи балха эффективности дикали лакхъяра боахама механизмо ю воздейстон чIоагIъярахи» бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара Сунженски районни партийни организацена хьалIашна латтача декхарах» аьнна тIанийца соцам, белгалдаьккхар доклад яьча парте райкома хьалхарча секретара В. И. Гулаева.

Иштта, пятилетка хьалхарча кхаь шера лохлуш боагIаш хинна промышленни производства боарам 1979 шера лакхбаларга бакиха аьттув баьлар. Продукци махкала яккхара план 102,2 процент, къахьегама овсарле лакхъяра — 101,9 процент кхоачаш а ша, йоагIачуд совгIа ехка продукци 2,5 миллион сомата дIакхоачийяр. Дикала хьалхарча категорех арахец хIаво районе 98 процент продукци, шин тайпо пачхалкхен дикала Знак лелаю. Пхе шера керда объекташ хьалъяра районе дIаяхийтай 131 миллион сома маьха капвложенеш.

Райони производстве хьалхалаттарашта юкъе ва хIанале шоай пятилеткаш кхоачашъь 2,5 шаар сах. Цу декхарех лоархIаьнй 15 къахьегама коллектив.

Шоай предприяте партийни организаце социалистически яхь вIаштIехьъаннкхара ееча йовхонах дийцар «Сунжанефть» НГДУ электрика А. И. Самойленкос. ХIьата социалистически яхь бригадашта, участкашта, цехашта юкъе лелаяь Iац. «Горскнефть» НГДУ коллективаша яхь лелайра оттадаь договор да. Иштта болх вIаштIехьбаккхар, коммунисташа кхычарна хьокхам телаш къахьегар, дуккхача къамий викалаш чубоагIа коллектив дог-уйла цаI йолаш хилар бахьан долаш шийна хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдеш хьайоагIа из.

Цунца цхьана, конференце къаьгга хьегайтар, промышленность дегIайоалаеча дола кхоачамбоацараш. Производства боарам шерагара шерага лохлуш боагIа «Сунжанефть» НГДУ, «Ассински консерви заводе. 1976 шера дена районе фондоотдача 2 процент кIезигъеннай. Карабулакски рудин йокиа гIишлон материалаш йоахачеи чакхйоахачек заводе проектни мощность 43 процент мара кардерзаьяц. Цу заводе алхха шин шера йоаль балха ха 16,5 процентага дIакхаьчай.

Предприятей цхьайолча партийни, профсоюзни организацеша лертIа болх бац продукце дикал лакхъяра, къахьегамен производственни дисциплина телхараш цIенхаштта юхатохара тIаберзабаь. «ТIехьабусараш боацаш бе болх» яхача девизагIа болх белга массанахьа а вIаштIехьдаьннкхадац. Укх пятилетке доккхий декхараш тIадусаш къахьегаш хьайоагIа Карабулакски рудни йоаца гIишлон материалаш йоахек чакхйоахек, Ассински консерви заводаш. Алхха укх тIеххьарча шин шера рентабельность лохъялар бахьан долаш хьа ца еш йисай 2632 эзар сома маьха продукци.

Докладчика а делегаташа а цIенхаштта критика йир гIишлошъеча, транспортни, буузама организацешта, цар балха тIа доккхий кхоачамбоацареш хиларах, парте райкома промышленно-транспортни отделагара хьадийхар цо шийн болх ортабаьккха тоабелга.

БIарчча хьайцаче районо кхоачашъяьй илат, бьцадааргаш, ком, тха, фуаш доххара заданеш. Лакхбеннаб ка болча илаIа, коартолий, баьцадаарий, соми хьувкъам. Из ишта дале а, пхе колхозо ялат доккара йола пятилетка заданеш кхоачашъяьнц. Цхьатарра хьалаш дале а, района тайп-тайпарча боахамашка кхебу хьувкъам дикка эргаш ба. Цун бахьан хий дехкача лаьттаех, удобренеех, гербицидех, техниках нийса пайда ца яйбарца, севооборотам телхаарца, къахьегам лертIа вIаштIехь ца баникарца дувза доагIа, аьлар «Ассинский» совхоза бригадира Х. Н. Ахуева.

Цу тайпара резерваш хIара боахаме, къаьстта тIехьадусачар балха тIа а йолаш, шортта я. ХIьата партийни организацешца лаьттен хьайбаши леладара культура лакхъяра тIаерзаль социалистически яхь вIаштIехьйоахача, специалистий бехктокхам лакхбеча, экономика дешаш а лертIа духтIавовлача, хьалха латт опыт ноаржаеча хьокхамаш юкъарчаел гаьна лаьхагIа хул. Цу тайпара йоакхо елга гуш да «Победа» яхача, Ленина цIерагIча колхозашка, «Ассинский» совхозе. Из ала йиш яц XIX, XX партсъездий, Кирова цIерагIча колхозашка, «Серноводский» совхозе лаьттача гIуланхашка хьежача. Из бахьан долаш цар кулгалхой хувца бийзар. ХIана гIулаих кIезиг дукха тоалуш доагIа.

Къамаьлеш даьчар белгалдоахар дIаювча культурай структура боахама хьалташ териал ца а деш лакхе латтача органаша низагIа качъехк яхаш. Из гIуланх, бокъалгахьа дакхара шоашта из хьакъехьа гIо делга дийхар «Победа» нолхоза председатела И. Т. Чеботарева.

Геттара хала хьалаш эттад района хьайбай боахаме. Кхоачалгъеш яц шура, дулх дохкара пхе шера заданеш. Пачхаьалкхенга дулх доккара даькъе доккхий декхараш тIадисад XIX партсъезда цIерагIча, «Путь к коммунизму» яхача колхозашта, шура йоахара — XIX, XX партсъездий цIерагIча, «Путь к коммунизму» яхача колхозашта. Боахамашка, къаьстта а укх шера, дукха къаьстад доахам, хьахкина Iаьсий кIезига да.

Районе шерагара шерага кIезиглуш доагIа доакъара культураш дIаюш дола лаьтташ, хIьата уж кхеира агротехника лакхлуш яц. Цох лаьца дийцар укхаза Кирова цIерагIча колхоза доярка М. А. Рыбалкос. Цо парте райкома, партийни профсоюзни организацешта хьалхашка дош оттадир хьалла латтача доаркай балха опыт шерагIа йоаржаяра школа вIашагIйолла, аьнна.

Доакъара база чIоагIа ца хиларца, хьайбашта лертIа IуналI ца дарца дийнай Iе йиш яц хьайбай боахаме дола кхоачамбоацараш, керттердар фуд аьлча, из де, къахьегам нийса вIаштIехьа ца баккхар, цу даькъа балха кулгалхошка, специалисташ, партийни организацеш лертIа тIахьожам ца лоаттабар, социалистически яхь лертIа йоаржа ца яр.

Парте райкомо дукха теркам тIаахийтаб парте лохерча звеньяй структура эргайоаккхаш тоаирца партийни вилиян чIоагIъяра, цар денал айдара дешашта. Шин шера парте кандидатала хьачуйнцав 127 сагI. Цар политически, къахьегама хьинар айдара, КПСС Устава Програм мен кIоаргагIа дIайовзийтара райкоме вIашагIа а елла болх беш я къонача коммунистий школа.

Укх тIеххьарча хана белгалдаьра болх баьб парте чура демократи дегIайоалаяра, партийни вахара нормаш кхоачашъяра.

Парте райком, юххьанцара партийни организацеш дуккагIа теркалъе яьннай коммунистий критически замечанеш, предложенеш, уж кхоачашъяра лоаттабу тIахьожам чIоагIбаьб. Критикей самокритикей дегIайоалаяра даькъе деш дар хьагучадаккхари де эшараш белгалдахара духьа цхьайолча парторганизацей балха анализ яьй. Къахьегамхой письмощцей залленешцей беча балха хетаяь лаьрххIа пленуи чакхъяьккхай райкомо. ТIехь-тIехьагIа цу деша дукхагIа теркам тIаахийта яьннай юххьанцара партийни организацеш а.

Кадраш хьахаржара, уж балхаш тIа дIанийсъяра, церна кхетам белара, тIадиллача гIуллакхацара бехктокхам айбара дешаш шоай балха кхъмоттиге лоаттадеш хинай партийни организацеш. ТIа-тIа тоалуш йоагIа юххьанцарча партийни организацей секретарий состава дикал. Шоай гIулакх корта болаш леладе, харца. наьха хьашташ кхоачашдара чIоагIа оарцагIбоацаш хиларца районе дика вовзаш ва «Сунжанефть» НГДУ начальник Д. Г. Коршаков. Карабулакерча машиннаьъа станце начальник Х. А. Гиреев, Сунженски хиш дехкача система начальник И. Н. Чуйкин, Ленина цIерагIча колхоза председатель Ш. Б. Чидаев.

Дикка моттиг дIалаьцар конференце халкъа депутатий Советашта, профсоюзашта, комсомола, халкъа тIахьожама, кхыча общественни организацешта партийни кулгалделга тоаларца дувзаденнача дешашка. Белгалдаьккхар, цу организацешна болх бе тIа-тIа дукхагIа коммунисташ хьежабелга. организаторски, боахама, политически декхараш кхоачашдеча цар хьинар айде партийни организацеш гIерталга.

Идеологически балха дешаш дукххаза дувцаш хинад парте райкома пленумашка, бюро заседанешка, партийни комсомольски активашка, Iилма-теоретически практически конференцешка, семинарашка, совещанешка. Кхетама болх комплексни хьисапе вIаштIехьбаккхара даькъе пайдане опыт Iоальй райбыткомбинате, «Ассинский» совхозе. Карабулакски химреагентий завода, Карабулакски газ чакхйоахача производства юххьанцарча партийни организацеша.

Отчетни юкъагIа экономически коммунистически къахьегамен школашка дешаш хиннарцига 6,5 эзар саг тIаххайттав, дешаьа ерригача формашка 12600 саг чулаьцав.

Дина а дIаяхача замах юхедисача гIуланхашта а духьалара болх беча дIахо ма йода дукхагIа пайда нийбу къаьст-къаьстача шахайа болх бара методах. Цу даькъе дика опыт Iоальй Нестеровски, Троицки, Орджоникидзевски стансоветашкарча дика культех дола законодательство кхоачашдара тIахьожам лоаттабеча комиссешка.

Идеологически балха бIухошца цхьана кагирхой коммунистически санхетам, заддоамалаш йолаш, даьй революционни, тIема, къахьегама традицешта мутIахьа болаш хьалхебара шоай ниги хьккара кходеш бац районера бIаьш бола ветеранаш а. Царна дег тIара баркал аьлар конференце къамаьл даьча ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара А. А. Даурбекова.

— Экономически дешаро коммунистически хьисапе къахьегара тIехьа лелаю социалистически яхь эргаьккха тоае йиш хулийт, — аьлар Карабулакски химреагентий завода слесара А. З. Ужахова. Алхха укх шера тха 48 болхлочо къахьегама ударника цIи яьккхай, 209-не из цIаькха юха а чIоагIъяьй. 98 процент тха коммунисташ царна юкъе ба.

КарагIдаьннараш, балха тIа Iоаль опыт хьегайта Iанзар конференце делегаташ, цар къаьстта дийцар организаторски, политически болх кхы а лакхагIча боарам тIа баккхара де эшарех, нийсденача кхоачамбоацарех.

Шин шера кандидат ваь 14 саг парте члебалла чакх ра вовлаш вясав. Веронгача кандидатала хьайнаоех 11,1 процент хул пачех. ПартIйпаш геттара кIезига ба хьайбаш леладерашта юкъе. Доаркашта юкъе коммунисташ 2,5 проценти скотникашта юкъе 2 проценти мара бац.

Парте райкомо, юххьанцарча партийни организацеша боагIаш бола тIахьожам лоаттабац тIанийю решенеш кхоачашъелга мишта латт хьожаш.

— Парте райкома аппарата болхлой кIезига хул боахамашка, хIьата уж каст-каста хувцабаларца коллективой балха гIуланхаш кIоарга довза а царна е йоагIа влияни е а вIаштIехьдалац цар, — аьлар Шейха Эскара цIерагIча колхоза парткома секретара Д. К. Путалиев.

Долаш да кхоачамбоацараш идеологически балха тIа а. Массанахьа а Iалашдаьлац шоаш еш йола политзанятеш, лекцеш, беседаш вIаххха хьалхашка латтача декхарашка ювзалга. Политдецар вIаштIехьдоаккхача йоккхий лелардонаш юалийт «Восход», Кирова цIерагIча колхозашна, ПМК, ДРСУ, райпо, кхычахьа. Иштта, белгала данза дисараш да къахьегама, идейно-политически, нравственни кхетам лучча а. ЧIоагIа хала а хеташ дувцар конференце къамаьл даьча РОВД парторганизаце секретара Г. В. Мазлесикова, кхычар районе зуламаш хургдола хьалаш дIададьха ца хиларах, райцентре а юрташка а профилактически болх ледара беш хиларах.

Бахача наха, къаьстта а кагирхошта салаIара доагIаш дола хьалаш вIаштIехьдахандза, наьха къахьегама хьалаш тоадандза, юрташи станицашк тоаьь хозъяйза ирг ца хилара хетадаь къамаьлаш дир Орджоникидзевски стансовета председатела С. Е. Гридасовс, XX партсъезда цIерагIча трактористкас Н. Г. Кателевскаяс, «Серноводский» совхоза йоккхагIа болча ю Iуно В. Ахмаевс, кхычар.

Конференце балха юкъе даькъа а лаьцар, къамаьл а дир парте обкома бюро члена, НГIАССР Министрий Совета председатела М. А. Керимова.

Хьалхарча организационни пленуме парте райкома хьалхарча секретарала хержар В. И. Гулаев, шоллагIча секретарала — Ф. С. Цурова, секретарала — В. Г. Третьякова.

С. МАНСИГОВ.

«БАМа» ПРОГРАММА:

МАГИСТРАЛА ГОНАХЬАРА КОМПЛЕКСАШ

3200 километр бIаьха болча Байкало-Амурски машиннаькъа магистрала гонахьа улла йоккха территори (1,5 миллион квадратни километр) боахаме караерзаяра йола программа — вай мехка эггара йоккхагIа йолча социально-экономически программех цаI.

— ИIаьххача хана лаьрхIа из программа кхоачашъяра 3—4-зза дукхагIа ахча дIагIорга магистраль ие хьаргадоличул, — аьнна хеташ ва Валентин Моисеенко, СССР-а АН ГаьнарчаМалхбоалехьарча Iилмай центра инициативагIа Благовещенск яхача гIороде дукха ха йоацаш хьалъьеча Амурски комплексни Iилма-тохкама института директор.

МалагIа дешаш да института къестадергдараш?

— Тха институтан специализаци — геологи, биологи, экономика, — йоах Моисеенкос. — БАМа зоне дукха пайдана оахкалаш хиларо — коксующи кIора, аьшка, руда, цIаста, гIаьли, асбест хержад уж Iилма лостамаш. Укхаза да вольфрам, никель, апатиташ, титан, дошув, марганец. Укх зоне дукха я хьуна ресурсаш а. Магистрала гонахьарча тайгас дIалоац 100 миллион совгIа гектар. Iалама ае а це деш, даьнагIа пайда мишта эцаргба-хьогI йолча ресурсех, вах кIезига баха районаш караерзаяра дикагIа йола формаши методаши малагIаш я — цу хаттарашта жоп дала дезав ба тха Iилманхой.

БАМ-а ерригa зона лакха сейсмичность йолаш хиларца ювзаенна дукха проблемаш я. ДIахо йодача хана магистрала тIа мовхьаш дIа-са кхухьийта керттера узел хургйолча Тындани малхбоалехьа улла территори сейсмологе оагIорахьа хIанзарчоа кIезига техка я. Техкачарех я ГаьнарчаМалхбоалехьа эггара йоккхагIа йола Зейски ГЭСи (1,3 миллион киловатт), Бурейски хьалъеш латта (2 миллион киловатт) ГЭСи.

Хьуна, хьу чакхйоаккха, целлюлозно-кхьата промышленность дегIаахаро биологашта хьалхашка кIезига хаттараш уттадац. Кхыча институтий Iилманхошца цхьана цар мах бу БАМа зоне йолча хьуна. 1980 шу чакхдоаллаш деррига а чулоацаш ерригача районашкарча хьуний карташ оттадергда. Из чIоагIа чеалхане проблема я — составага а продуктивностага а дилача хьуноаш цхьатарра ца хилар бахьан долаш специалисташта хIанз я хац хIара шера из мел хьекха йиш я. Хетаргахьа Iалашъе йиш я 8,3 миллион кубометргара 15,5 миллион кубометрга кхаччалца хьу.

Экономисташа деш дола тохкамаш дувзадена да хьалхарча аргIагIа Амурски областе шин йоккха территориально-производственни комплексаш (ТПК) хьалъяра — Тындински Зейско-Свободненски. ТПК торо лу региональни а ерригсоюзни а долча экономически дешашка диллача дикагIча оагIорахьа гIулакх чакхдаккхара. Из цхьа-дале, сал йоккха йоацача территоре тIа хьалъеш латта'к предприятеша дIа-са гIулакх де вIаштIехьдаргдола система шоалагIа-дале, ерригача комплекса цаI йола транспортни сеть, нах чубаха а коммунальни а бола боахам, школаш, берий бешамеш, больницаш.

Александр ФИЛОНЕНКО, (АПН).

19 ноябре — ракетни бIунийи артиллереи Ди

Художника М. Лукьянова плакат. «Плакат» яха издательство. ТАСС фотохроника.

МАЬРША КЪАХЬЕГАМ ЛОРАБЕШ

Вай мехко белгалдоаккх шийа традиционни цIей — Ракетни бIунийи артиллереи Ди советски нах КПСС ЦК октябрьски (1980 шера) Пленума решенешен Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезда кийчо еш хилара политически а къахьегама а хьинар Iалаьмате чIоагIа айдаь болча хьалашка. Советски наха артиллеристаши ракетчикаши хестабу, цар деналеча тIема гIуланхий де доагIIача бесса сий а деш, баркал оал. Советски пачхалкхен довзонаш лорадеш долаш иэз бола геро — ракетни артиллерийски системаш хьаьрашта. Шоай цIейна

Дукха ха йоацаш Алма-Ате къамаьа деш цIаькха а хоадам болаш белгалдаьккхар Л. И. Брежнева Советски Союза арахьара политика машар чIоагIбара тIаерзаль хилар. СССР цхьанна территорена тIагIертам а цхьанне чурча гIуланхашта юкъегIерташ а ца хилар. Амма цуна тIеххьа аьлар, вай воай законни бокъонаши хьашташи цIакиха а телхадайтаргдоацаш а СССР Герзашцара Низаш моллагIча агрессора духьальоттара мел эшар долаш а хилар.

Фу ала йиш я цуна дувзаденна вай ракетни бIунахи артиллерехи? Эггара хьалха белгалдаккха дела, СССР Герзашцарча Низай керттера ударни низ хIанз стратегически гIулакхашта лаьрхIа бола Ракетни бIу хилар. Ракетно-ядерни герз да Советски Герзашцарча Низай кхыча тайпашка а. Лаьттарча леладар бахьан долаш США атомни монополи дIаяккхара тIом сецачул тIехьагIа дукха ха ялаьехьа ший ядерни геро а из кхыча дезача тешаме дIакхоачадергдола средстваш а хьаяра тIадерзадаь гIулакхаш де дийзар Советски Союза. Шовзткъе иттлагIа шераш декъалуш, тIом сецачул тIехьагIарча хьалхарча шерашка дикка йоккха экономически халонаш тIалатташе а из проблема толаме къоастае вIаштIехьдаьлар. Цул тIехьагIарча хана дIахо эргайоахаш тоайир ракеташ санна, иштта ядерни боеголовкаш а.

Ядерно-ракетни герз бIуна юкъедоаладаро, ракетни доакъош хьадаро эскаре, авиаце, флоте овлангара хувцамаш даь ца Iеш, кхыметтел СССР Герзашцарча Низий организационни структуре а хийцар. Белгала аьлча, тIайийцар Герзашцарча Низий къаьстта дола тайпа — стратегически гIулакхашта лаьрхIа бола Ракетни бIу хьабарах йола решени. Из решени, хано хьахьекхача бесса, политически а тIема а даькъе геттара нийса даь хIама хинадар, цо кердача, лоархIамеча лагIа тIа баьккхар Советски пачхалкхен оборонни низ.

Уж хьахинначул тIехьагIарча укх тхьаь шера доллхий хувцамаш хиннад вай Ракетни бIу дегIаухача, хIьата лакха тIема денали тIема кийчон йола бIу хинна дIа а эттаб. Цар герз лоархIаш йола ракеташ практически доазув доацаш гаьна яха йиш йолаш, Iалаьмате боккха низ бола термоядерни зарядаш яхьа могаргдолаш, хьожаяьча хIамана геттара нийса кхета торо йолаш я. Цу тIа (хIьата из чIоагIа лоархIаме а да) цхьаькха хIама цахоаш хилар йиш йолаш дац ракетни герза гIулакх деча хана. Учебеш йолчен тIема гIулакх Iомадара из герз кхувсачен хана дукхаза тучадаьнна да советски ракетни артиллерийски герз чIоагIа тешаме а расчеташ тIема декхараш тIехдиа кхоачашде хоаш а хилар. Амма герзах лаьтта Iац вай ракетни бIун низ. Цар мугIарашка бIун деррига кхыча тайпашка а санна, гIулакх деш ба лакха кийчо йола а шено йовзаш Даьхена тешаме бола а, шоай тIема декхар сийленца кхоачашде кийча бола салтий, эпсараш, инаралаш.

Даим тIема кийча а латташ, боккха пачхалкхен лоархIам бола декхараш кхоачашду ракетни бIуно тIом боацача хана а. Уж мичча хана а кийча да агрессора тийтакхвоаккхаш хIама юхатоха. Иштта кийча хилар бахьан да из ца дича кхы де хIама ца хилар. США а НАТО чудоагIача кхыча мехкаше а агрессивни гIуланхаш леладеш хиларагIа, СССР, цун союзникийи доттагIийи кхерамзле Iалашъяра даь хIама. Советски ракетчикийи артиллеристийи тIема денали тIема кийчон иштта лакха хилар цуна цхьана империализма агрессивни гIулакхаш юхадетта фактор а я. Иштта лакха лоаттаю из кийчо гуманни гIуланхаш дига долаш, деррига хIалакдергдола ракетно-ядерни герз цIаккха а цхьаннега а ца тохийтара. ЛоацагIа аьлча, советски ракеташ духхьал СССР, цун союзникаш лорабаь Iеш яц, дунен ядерни цIерах лорабу цар машар вай планета.

Ший оборонни низ чIоагIа беш, Советски Союзо лерал ший кхерамзле а ший союзникийи доттагIийи кхерамзле а Iалашъяра кхоачам болаш да Малхбоаленнен Малхбузеннен, СССР а США а юкъе атта тIема-стратегически низаш вIашаг нийса хилар. Из паритет шийна а оагIоно официально къоабалъеш я. ХIьата Советски Союза из толхае гIерташ а яц. Цо яхыметтел цахаддаш къовсам лоаттабу пачхалкхений стратегически тIема потенциалаш дIахо лакх ца ялийтара. Духхьая из дар цо де лерхIаш хиннар ратификаци елга США юхаувзаеш дола стратегически наступательни герза доазув тохара хьакъехьара советско-американски Договор (ОСВ-2) дайта гIийртача хана. Советски Союз кийча я, хIьате цу хьакъехьара официальни заявленеш дукхаза а яьй цо, ОСВ-2 Договора ратификаци е а цун положенеш цIенхаштта кхоачашъе а. Из кийча я, кийсхоми шийна а оагIон кхерамзле цхьатарра лархIарен принцип цIенхаштта чакхйоахаш хилча стратегически герзах дIахо доазув тохарен кIезигдарен хьакъехьарча переговорашта юкъе дакъа лаца. Цунна дола тешал — Европерча гаьна дахара низ юкъера болча ракетно-ядерни герзах долча дешаех йолча переговорий хьакъехьара керда советски предложенеш, хIьата иштта герз хьаделга сих ца делийтарахи герз дIадаккхарахи, машар чIоагIбарах йола Советски Союзои социалистически доттагIIен кхыча мехкашен утталь массехк инициатива. Цар ерригa комплекс дIанхайнайкр ООН Генеральни Ассамблее XXXV сесси трибуна тIара. ХIьата цун дукхагIа болча делегаташа санна, иштта дунен общественносто а уж хьал а лаьцар. Цу мероприятешта юкъе да хьалхагIа ядерни герз тохара дола отказ а, ядерни герза тохкамаш делга дизза а массанена а дехкарах дунен халкъашта юкъера договор оттаделга чакхдаккхар а, ядерни йоацача а шоай территореш тIа ядерни герз доацача а державашта духьала ядерни герз тохара отказ дар а.

Советски Союзо дуккхаза а официальни заявленеш яьй цу тайпара герз хьадергдоацача а нийда тIадахьаргдоацача а, хIьата ший территоре тIа из доацача а мехкашта духьала шо цIаниха а ядерни герз тохарг ца хиларах.

Цхьабакъда, США тIом сецача хьалхарча шерашка а санна, нхы а атомни шантажаш еш я. Вашингтоно тIайийцача «кердача ядерни стратеги» оалаш йолчо совбоаккхаш деррига мехкаш юкъе а озаш йола ядерни конфликт хилара кхерам, герз хьаделга сихдара дIахо эскалаци ю. США а НАТО а, хьакъвлагIа цIенхаштта переговораш яра меттел, шоашта могар деш я тIема кийчо яра совлеякка гIерташ. Дина хоаш да, Советски Союзо, Варшавски Договора мехкаша Малхбоаленнен Малхбузеннен, СССР а США а юкъе хIанз латташ дола тIема-стратегически низаш вIашк нийсдалар толхадайтарг ца хилар. Из хIама хувца гIертарий ерригa расчеташ, дIадахача шерий опыто хьахьокхача тайпара, йохаргIолаш я.

Советски халкъо, эскарей флотей тIемахоша чIоагIа раьза а болаш массане а хьаллоаш Коммунистически парте хьаькъалера чура а арахьара а ленински политика. Ракетчикаши артиллеристаши Советий Мехка беррига тIемахой а санна, даим кийча ба вай Даймехка сий дола доалош, социализма толамаш лорадира даькъер шоай патриотически интернациональни декхар кхоачашде.

Павел КУЛЕШОВ, артиллери маршал. (АПН).

ПИСЬМОЙ ОБЗОР

ДЕЗАЧА ДЕН СИЙНА

Дукха ха йисаяц иттлагIа пятилетка чакхъяла. КПСС XXVI съезд хьаелла ли хьаьтIаккхача. Цудухьа редакце ухийтача кехаташ тIа дувц пхе шера план хапал хьалха кхоачашъярах, социалистически яхье хьалхалаттачар дикагIйолча опытах, дикача вахах, кхыча темах.

Дукха ха йоацаш «Сунжанефть» НГДУ скважинашта капитальни ремонт еча цехе мастера А. М. Махнычева кулгалдеча бригада къахьегама дикагIйола ме тодаш йийцар, яхаш лаьду «Сунжанефть» НГДУ Iилманехнически информацена волча инженера Д. Иванова. Соакха декабрь бетта дена цхьайттлагIча пятилетка чотагIа къахьеташ я Махнычева бригада. Пятилетка даь шерей йис беттей цхьан скважинана капитальни ремонт ярга дIайода ха цу коллективо дикка лоацъяьй, цо пайда эцаш дIайохийта ха 97,1 процентага дIакхоачалой. Ер пятилетка йолаелча деиз бригадо кходаьл 571,3 бригада-сахьат е 66,3 эзар сом.

Мишта вIаштIехьдоал цун уж дог гIоадоаха къахьегама толамаш даха? Керттерча даькъе из вIаштIехьдоал бригада беррига ремонтникаш лакха говзал йолаш хиларах, мастера А. М. Махнычева бригада коллективе дукха кхетама болх барах. Скважина капитальни ремонт е хьаэцаргара из чакхъаллалца дола балхаш тIехдика хоаш ба бригада болхлой. ХьалхагIе а оттаьлча планагIа графикагIа ду ремонтни балхаш. Геттара кIезигъеннай укхаза болх дIаболабеш йовеш йола ха, цIендаь дIадаьккхад ремонт еча хана пайда а ца эцаш лехьа ха йовелга.

Грозненски «Электроприбор» завода наладчика А. Зайцева яздув шоай предприятерча дикагIйолча фрезеровщиках Илларионов Николай Павловичах. В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхачалехьа пхе шера план кхоачашъьрех ва из. ХIара сменагIа нормаш 130 процентал чухьанахьа кхоачашъеш цо. «Професcех дикагIвар» яха цIи яккхара Старопромысловски районе. Грозне хиннача конкурсашка дукхаза даькъа лоацаш хиннав из, цу яхье хьалхара моттигаш а яьхай. Цуна сеннай «СССР приборостроене Министерства гIолла дикагIвола фрезеровщик» яха сийлен цIи. Дукха ха йоацаш министерстве хиннача социалистически яхье хьалхалаттарий слете даькъа лоацаш хилар Илларионов Николай Павловичъ.

ТIа-тIа шерагIа яржаш латт КПСС XXVI съезда сийленца накъабахара йола социалистически яхь «Грозэнерго» № 2 йолча теплоцентрала болхлошта юкъе, яхаш яьду «Грозэнерго» оператора Х. Суруджаеа. Итт бетта планал совгIа цар потребителашта дIаяхьийтай 8 миллион киловатт-сахьат электроэнерги. Социалистически яхье хьалхалаттарех ба электрослесараш Гудков Николай, Жуков Михаил, Степанченко Юрий, лаборантка Славакова, обдувщик Хамидов Хамдул, мастераш Рыжий Петр, Ендовицкий Александр, кхыбараш.

Дикача къахьегама толамаш накъаболх коммунистий форуча «Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте болхлой а. Цар итт бетта оалаш дикка тIехкхоачашъяьй. Теплоэнергетически оборудованена капитальни ремонт еш дукха балхаш даьд «Грозэнерго», «Дагэнерго» теплоэлектроцентралашкеи гидроэлектростанцешкеи. Ер шу доладелча деиз цар капитальни ремонт яьй нийс яьна ворхI турбинана. Царех шин яьна, цхьан турбинана яьча ремонта тIехдика оценка еннай. Ремонт а яь цар кийчбаьб 970 электродвигатели трансформатори. Социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я и. Агеев, Ю. Дагадин, А. Таев, А. Цагуров, В. Нетреба керте латта бригадаш, слесараш В. Кучеренко, Н. Рева, сварщикаш С. Лопычев, С. Семенихина, Ю. Решетов, кхыбараш.

Тха штате воацача корреспондента А. Тишейкос дувц «Старогрознефть» НГДУ рационализаторашта, скважинашта капитальни лаьттан кIален ремонт еча цеха болхлошта карагIдувлача динача производственни хьокхамех. Укх шера управлене рационализатораша кийч а нь производствана юкъейихьача 121 рационализаторски предложене шера производствана беш бола пайда 83 эзар сом да, хIьата ер пятилетка йолаелча деиз цар кийчъяьча предложенеша 580 эзар сом пайда баьб.

ДикагIбола рационализатораш лоархIаш ба инженераш Щербаков Федор, Кузьмин Анатолий, Лемфич Рамуэль, Аваянц Константин, боккхагIбола операторащ Самарцев Михаил, Чепелев Анатолий, мастер Мурадин Николай.

МехкаьттадукхагIа лаккхара лоаттабеча къовсаме дизза дакъа лоац скважинашта капитальни лаьттан кIален ремонт еча цеха болхлоша а. КПСС XXVI съезда сийна шерра социалистически яхь йоаржаьйча ремонтникий бригадаша итт бетта план хапал дукха хьалха кхоачаш а яь, 2600 ремонт йир скважинашта.

Уж толамаш доахача хьалха латт Ленина орден лелаеча Солнышкин Дмитрий Семенович керте латтеи Недоспасов Алексей, Ефграфова Александра кулгаллуш ремонтникий бригадаш.

«Къахьегамца да цун ирзлэ» яхаш корта а болаш я тха штате воацача корреспондента Б. Солтагиреева язъяь зарисовка. Цу тIа цо вувцаш вар ва Советски районерча Помятовски юкъерча школа хьехархо, къахьегама ветеран Батаев Iалаудин Даудович. Школе цо болх бу 30 шу гаргга ха я.

ЧIоагIа сакъердалу дешархой къахьегаме урок хувача хана. Шоашта из ховш дар хьехархочунга дIа а хоатташ столярни станокаш тIа болх беш хул уж. Техника дукха езачарех ва Iалаудин Даудович, цулуьа цо каст-каста кружновцашца хьаю машиний, тракторий моделаш.

Иштта шийдекхарех дика лоархIаеш дешархошта бала ма боагIара хьехам луш йолча хьехархочох Зозуля Надежда Владимировнах яздув Карабуланерча хьехархочо М. Фролова. Ший балхах тIехдика кхеташ из безаш я Надежда Владимировна. ХIара дешархочун оамал дика йовз цуна, дешархоша сий деш я из. Тха болх халагIчарех ба, цхьабакъда из сай професси хувцарг а йолаш цхьаккха болх бац, яхаш дувц цо.

Парте эргIанарча XXVI съезда сийна тIанийца декхараш толамца кхоачашдара № 131 йолча гIишлон-монтажни поезда коллективо лоаттабеча къовсамах а цуна карагIдувлача толамех а яздув пенсионера Я. Бубненкос. Белгалъяьнна дика къахьегаш я укхаза Мамедова Нуржана кулгалдеча № 2 йолча гIишлонхой колонна коллектив. ХIара сменагIа нормаш 130—140 процент кхоачашъю цо. Цхьайолча бригадаша цхьайтталагIча пятилетка чотагIа къахьет. Царех я Г. Абдулаев керте латта бригада. Шоай новкъостаща хьокхам телаш укхаза къахьегаш ба монтераш Самедова Рукьет, Ильичев Виктор, каменщик Груздов Николай, кхыбараш.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета массазарча комиссешка

Нохч-ГIалгIай АССР жилищно-коммунальни бохамен бытовой гIуллакхаш дарен массазарча комиссе ладийгIар, халкъа депутатий Октябрьски районни Совета исполнительни комитетон бохама организацешен районна территори хозъеш-тоаеши санитарни хьал дикагIа деши беча балхах долча дешага.

Комиссе белгалдир из болх беча районе цхьайола дика опыт Iоаьлга. Жилищни, ремонтно-гIишлоний организацей, транспорта предприятей, хин-канализационни, газови бохама балхах дола дешаш наст-каста дийцад Совета исполкомен массазарча комиссейи заседанешка.

Хьрмархой махазех тоаьй Мусоров Павела цIерагIара парк, Сайханова, Овощной улицашка майдаш льй. № 5-и 30-и йолча школай, хIаьта кштта 15—30, 35—56 участкай территорешка электрически сердал йиллей, 8 эзар гаи кIоторга дIаегIай, 100 эзар совгIа кв. метр наькъашка асфальт билла. Гудермесски, Краснофлотски, Ханкальски улицаита, Ленина проспекта реконструкци еш латт.

Цунца цхьана комиссе исполкома могадир района территори хозъеш тоаеча а санитарни хьал дикагIа деча а дукхагIа инициатива гойтилга, хIана аьлча цу дальъе хIана а цIенхашта кхоачамбоацараш да.

Дукхача улицаш тIа нуахаш я, бIеха баьцаш тIаьлхай. Исполкома могадац кварталашка порядок ира общественности баха нахи сарцагIбаха.

Цхьайолча моттигашка нуахаш дIакхувсаш гувнаш даьд, хьожаш сег а воацаш ира лелаш доахан да гаьнаш а кагъеш.

Ира критика йир заседане «Грознефть» объединена, город Грозне жилищни бохама управленена, хин-канализационни бохама, городской электросета.

Шийн решене тIа Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета массазарча комиссе халкъа депутатий Октябрьски районни Совета исполнительни комитета тIадиллар белгалдеь кхоачамбоацараш дIадоахийта.

Укх шера чIоагIа хьахьийгад Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхоша юкъарча хьайбашта шортта доакъар Iалашдара. ХьалхехедьчуI тIехьагIа цхьа хаинахьа чуена, дIаттадергдар аргIаш а дабь, доахана Iадоакхкартдолчча метте дIатIа е зоа, дIаоттаде, силосаи сенажаи лаьттах долларгдар лаьттах долла а деза доакъар. Цу гIуллакха механизатораша наьйсса хьинаре хьалхайтар колхоза водителаша а. Царех ва ше лелаеча мухь узача машинаца хIара денна нормаш тIеаккхоачашъеш, дукха а дукхагIа доакъар — 18 тонн — дIаьххуххьаш вола шофер Гаинев Мухтар.

СУРТА ТIА: доакъар дIаьхуххьаш ва шофер Гаинев Мухтар.

И. ЕЛИЕВА сурт.

УКРАИНСКИ ССР. Сумски областерча «Укрнефтегазопереработка» яхача производственни объединене Качановски газ чакхйоахача завода коллективо укх шера планал совгIа 8,5 миллион кубически метр чакхъяьккха газ дIаеннай межка.

СУРТА ТIА: коммунистически къахьегама ударник контрольно-измерительни приборийн автоматикан слесарь Наталья Константиновна Платонова. Дукха ха йоац цох КПСС членна кандидатела дIайийцай из. Н. К. Платонова Харьковски политехнически института студентка я.

Н. ГРИЦЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

Планаши карагIдаьннараши

ТЮМЕНА МЕХКДАЬТТА ПОТЕНЦИАЛ

1980 шера Малхбузехьарча СибарегIа 315 миллион тонн мехкдаьтта доакхаргда (цунца газови конденсат а йолаш) — СССР-с доаккхача цу тайпара долча деррига доагора ах совгIа. 15 шу далалехьа из мехка эггара дукхагIа мехкдаьтта лу район а хинна дIаэттар.

Промыслаш болх бе йолаелча гIоне малхбузенсибирски мехкдаьтта хьалхара миллиард тонн яьккхар 1978 шера апрель бетта, хIаьта шоллагIа йола миллиард тонн яьккха йовлаш латт.

Укх регионе сел дукха из доаккхаш хилча кIеаиглургйий-хьогI мехкдаьтта запасаш — из хаттар дир АПН корреспонденто Станислав Мальцева Малхбузен-СибарегIарча Iилма-тохкама геологоразведывательни мехкдаьтта института директорга СССР Iилмай Академе член-корреспондентага Иван Нестеровга.

— А, кIеаиглургьац, — йоах Н. Нестерова. — Мехкдаьтта запасаш укхаза йолаш я, амма из доаллача моттигий шийн къаьстта белгалонаш хилар бахьан долаш из хьалохилгех хьалоаккхилгех тIа-тIа халагIа а мах дукхагIа дIабодаш а да.

Факташка хьожаргда вай. Тахапарча дийнахьа Тюменски областе шин бIаь гаргга углеводородни доагор доалла моттиг хьайийллай. ХIаьта царех ахаш — мехкдаьтта доаллаш. ХIанз болх беш 35 я — экономически дикагIа пайда луш яраш. Вокхаш — хIанзарчоа резерве.

Цу моттигаша гора лу Тюмене шера 300 миллион тонн мехкдаьтта дахка. ХIаьта мехкдаьтта доаллаш йола ерригга хьайийлла моттигаш лаьрхIача тешаме ала йиш я тюменски запасеш дукхача шерашка шортта хайна тоъаргьяьна.

Со тешаш ва Малхбузехьарча СибарегIара керттера мехкдаьтта доалла моттигаш хIанзчул тIехьагIа хьаелла езаш хилараха. Фуд ишта сона хета боъьо лур?

Хьалхардар. Мехкдаьтт доалла территори Тюмене геттара йоакха я. — миллион квадратни километр совгIа: из Испани, Итали, Англи вIашагIтехача дIалоаца лаьтта миссел я. Геологически оагIонга диллача цу регионе 20 процент мара техка яц. Цу 20 процента тIа хьайийлла я аз йийца мехкдаьтта доалла 200 моттиг.

ШоллагIдар. Пайда эцаш йола мехкдаьтта доалла моттигаш яда Тюменски областе юкъерча даькъа тIа — Юкъера Приобье оалача моттиге. Фуд областа гаьнагIа а тIаккхача хала долча а къилбаседерча районашка? Укхаза а да мехкдаьтта! Из хетаргахьа яхаш дац. ХIинзлехьа мехкдаьтта кIеж техай Ямало-Ненецки автономни округа шерача территоре тIа Укхаза хьайийллай Малхбоален-Тарасовски, Муравленковски, Ен-Яхински, кхьйола мехкдаьтта доалла моттигаш.

ТIеххьара а эггара кертте ра а доца **кхоалагIдар** — хIанзарчоа мехкдаьтта 2000—2500 метр кIоаргача меловн тIоанашкара доахкх вай. Массайолча дайнеша хьахьокх кIоаргагIа ядача юрски, триасови, палеозойски тIоанашка а мехкдаьтта дола. Цу гIуллакха Тюменски областе геологически структурага диллача ше морг кхы йоацаш — Iалача боккъоща йола тамаш! — из чкъораш дола пирог санна я. ХIара тIоа — мехкдаьтта доаллаш.

Баккъа, Iаламо тешаме къайладаькхаз шин руабъа. Мехкдаьтта доалла дукха моттигаш геологически структурел арахьа яда, бурув тохаш кIелаг — дукха а тIалат ваьлча скважина яьсса хила йиш я цунна гаьна доацаш мехкдаьтта дале а. Укхаза, масала, мехкдаьтта доалл геологически структураца бувзабенна боацача лоабатах. цудухьа юс геофизически разведка низ дIа ца кхоачаш. Цу гIуллакха Iилманхошей геологашей вывод дьйя: укхазара мехкдаьтта доалла моттигаш вIалла ца хиннача бесса керда а дунеи тIа шийн тайпара кхы йоацаш а я, аьнна. Укхаза вай пайда хьаэца цхьанне а опыт яц, керда хьаю мехкдаьтта хьалахара а из хьадаккхара а эсай теори.

Цу гIуллакха ерригга торонаш я вай. Тюмене болх беш п лаьрхIа кхо геологически институт, уж ва шин эзар совгIа Iилман болхо, царга а тохкамаш дара яша эггара кердагIа йола приборага, цу даькъе эггара тIехьа аральна компьютераш а йолаш.

Кастлашха лаьттан чекаш тахкар дукха массехк кIоарга скважина йоаккхаргъя вай — 6000—7000 совгIа метр, гаьнарча къалбаседе 11 эзар метрга кхоачаш геттара кIоарга цхьаькха а.

Геологий балха чIоагIа дукхьале ю Iалама халача хьалаша. Миштай мехкдаьттеи гази йоалла Тюменски областа районаш? Уж ерригаш а Iай а гIора ца ю 12 метр кIоарга уллалаш я. Из саго ког тIа ца лайза тайга я. Из тундрай бух боаца аре. Цу тIа IотIаккхеташ да Iай бирса шелал (50—60 градус). дегIа делхача лоацачь аькхи комарийн гнус яхача мозийн цIоз хилар.

Укхаза хьалхара мехкдаьтта а корадаь промыслаш хьалъе болабеннача хана ерригача йоаккхача территоре тIа долхаш дола кхы мара коммуникаце кхы цхьаькха средстваш яцар. ХIаьта таежни хиш. Обь юкъера даьккхача, геттара тIехита да, хьадха ша а бу тIехьа хьа а делхалу — цар тIа навигаци ю ха — геттара лоаца а.

ХIанз билла бьйинаб Тюмень—Тобольск—Сургут — Нижневартовск машинникъ, на укх шера кхоачаргба гаьнарча къалбаседе, дунея тIа эггара дукхагIа газ йоаллача моттиге — Уренгое.

Яьссача моттиге дьялъьяй мехкдаьттахоштта лаьрхIа керда городаш. цу даьъе Сургут а Нижневартовск а йолаш (хIара городе 100 эзар совгIа саг вах). Мехкдаьтта промыслашка бIаьш километраш шоссейни наькъаш, электропередачай линеш, магистральни мехкдаьттагазопроводаш ехьай. Из деррига а хьалдаьд, юха а белгалдоакх аз, геттара халла хьалаш долеш, чакхвалталла ушалаш йолча тайге.

СибарегIара промыслаш хьалъеча дукха рузкъа а берригача мехка низ а тIабахийта бийзаб. Тюменски энергетически район хьалъера 1965 шера дена 50 миллиард сом ахча дIалахийтад.

(АПН).

СовгIаташ даькъала хилда шун!

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указага хьежна дукхача шерашка цIено къахьегарах къахьегаме карагIдаьннарий хьал беди СССР Лаккхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойш

Заводской районе

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене производственно-товарни конторе гIолла:

Баскакова Александра Ивановнана — оператора.
Глазунова Вера Алексеевнана — лаборанта.
Демиденко Пелагея Тихоновнана — лаборанта.
Дьяченко Вера Ивановнана — товарни оператора.
Ершов Виктор Александровича — товарни оператора.
Пономарева Вера Васильевнана — моториста.
Серкин Василий Григорьевича — электромонтера.
Соломатин Николай Герасимовича — слесара.
Саранцев Александр Александровича — вокхагIолча экономиста.
Лазутин Александр Федоровича — оператора.
Садовая Надежда Ивановнана — товарни оператора.
Шибаева Анастасия Андреевнана — оператора.
Штегер Екатерина Алексеевнана — оператора.
Ярощук Александр Павловича — оператора.
Худякова Мария Ивановнана — оператора.

НГIАССР чурт гIуллакхий министерстве гIолла:

Кретенко Ольга Степановнана — йоккхагIолча бухгалтера.

Н. Анисимова цIерагIча НГНПЗ гIолла:

Акимов Иван Васильевича — слесара.
Агошко Варвара Александровнана — оператора.
Абеленко Алексей Васильевича — электромонтера.
Агаева Георгия Георгиевнана — оператора.
Аристова Валентина Федоровнана — оператора.
Агаркова Нина Власовнана — оператора.
Вязанова Валентина Александровнана — цеха машиниста.
Булыгина Анна Алексеевнана — оператора.
Бормотов Николай Павловича — оператора.
Балашов Федор Афанасьевича — вокхагIолча экономиста.
Вострикова Мария Митрофановнана — маляра.
Гасанова Мария Михайловнана — швейцара.
Григорьян Анушеван Аракеловича — слесара.
Гусева Елена Ивановнана — электросварщикана.
Гильдибаев Александр Михайловича — оператора.
Доноплева Бибихан Бейраслановнана — оператора.
Дикова Анна Аксентьевнана — машинисткана.
Желтоносова Антонина Петровнана — оператора.
Игумнова Александра Алексеевнана — вахтера.
Климов Сергей Николаевича — вокхагIолча оператора.
Кравченко Николай Григорьевича — вокхагIолча оператора.
Линник Галина Николаевнана — оператора.
Метлаева Валентина Михайловнана — кадрай отдела вокхагIолча инспектора.
Москвина Нина Тихоновнана — болхлочоа.
Пальчикова Клавдия Максимовнана — диспетчера.
Пузырин Николай Константиновича — слесара.
Романенко Мария Терентьевнана — костелянщика.
Сырыщикова Мария Степановнана — цеха машинисте.
Серманова Валентина Александровнана — оператора.
Садовова Анна Павловнана — оператора.
Сивова Евдокия Степановнана — оператора.
Чаплыгина Светлана Максимовнана — оператора.
Черная Клавдия Ивановнана — изолировщика.
Фролов Михаил Афанасьевича — слесара.
Федотова Роза Тимофеевнана — технолога.

Грозненски ацетонови заводе гIолла:

Садиев Эльбека — загрузчика-выгрузчика.
Сорокина Надежда Васильевнана — фасовщицана.

«Нефтехимавтоматика» яхача Грозненски заводе гIолла:

Баранова Ираида Ивановнана — пенсионеркана.
Козлова Анна Борисовнана — пенсионеркана.
Кондратьева Александра Павловнана — крана машиниста.
Куракоз Александр Кондратьевича — монтажника.
Яковлева Елена Григорьевнана — пенсионеркана.
Ярыщев Андрей Ивановича — кузнеца.

«Грозэнерго» РЭУ гIолла:

Бакаева Раиса Георгиевнана — йоккхагIолча бухгалтера.

«Грозэнерго» РЭУ ТЭЦ-2 гIолла:

Блинов Виктор Васильевича — пенсионера.
Детистов Василий Панкратовича — грузчика.
Зулкарнеев Махмуд Ахмедовича — пенсионера.
Камелитдинова Нагима Хусаиновнана — пенсионеркана.
Королева Раиса Михайловнана — пенсионеркана.
Муреев Георгий Алексеевича — инженера.
Оборотов Виктор Васильевича — обмуровщика.
Подгорный Владимир Петровича — яьшта йолча машиниста.

Грозненски ремонтно-механически предприяте гIолла:

Бисаева Яхийна — грузчика.
Прозорова Надежда Павловнана — пенсионеркана.
Филиппов Александр Исаковича — пенсионера.

«Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте гIолла:

Зеленцова Татьяна Титовнана — электрообмотчицана.

Грозненски нефтяной станце гIолла:

Ронкова Любовь Георгиевнана — бригадира.

Магистральни продуктопроводий Грозненски районни управлене гIолла:

Гвоздиков Вениамин Георгиевича — пенсионера.

«Грознипронефтехим» институте гIолла:

Белоничева Нинель Васильевнана — техника-картографа.
Гетманский Степан Петровича — слесара.
Горяш Ангелина Васильевнана — йоккхагIолча инженера.
Горюнова Галина Никонектьевнана — отдела начальника.
Кожанова Маина Петровнана — инженера.
Конаков Федор Максимовича — водителя.
Меньшикова Людмила Дмитриевнана — лаборанта.
Олисевич Ядвига Эдмундовнана — инженера.
Сергеева Лилия Кирилловнана — группа кулгалхочоа.
Сергеев Павел Михайловича — отдела начальника заместителя.
Стебакина Аида Васильевнана — йоккхагIолча инженера.

«Чечингражданпроект» институте гIолла:

Савельева Евгения Алексеевнана — группа кулгалхочоа.

«Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене гIолла:

Брюханов Александр Кузьмича — слесара.
Денисов Иван Петровича — пенсионера.
Карелин Николай Владимировича — слесара.
Комиссаров Яков Иосифовича — слесара.
Тумаев Иван Тамосовича — автомобиля водителя.
Шубин Николай Григорьевича — автомобиля водителя.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене автотранспортни конторе гIолла:

Попов Алексей Николаевича — автомобиля водителя.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене производственно-технически комплектаце управлене гIолла:

Дудургов Магомед Багаевича — пенсионера.
Левченко Пелагея Аниксеевнана — йоккхагIолча бухгалтера.
Литвиненко Мария Владимировнана — кадрашта йолча йоккхагIолча инспектора.
Махмудходжиев Хьамида — болхлочоа.

«Грознефтехимремстрой» треста механизаце управлене гIолла:

Ремизов Иван Михайловича — слесара.
Терпасков Михаил Амосовича — пенсионера.

ДРСУ-7 гIолла:

Гадиева Агриппина Дмитриевнана — асфальтировщицана.
Королев Павел Васильевича — механика.

«Дагсельэлектросетьстрой» треста № 66 йолча Нохч-ГIалгIай мехкалонче гIолла:

Холина Екатерина Ивановнана — пенсионеркана.

Автомобильни наькъаш дехначе церна эксплуатаци еш Нохч-ГIалгIай производственни управлене гIолла:

Мануленков Павел Николаевича — кадрашта йолча вокхагIолча инженера.
Степанова Мария Петровнана — пенсионеркана.

Нохч-ГIалгIай АССР жилищно-коммунальни бохама министерстве гIолла:

Иносаридзе Михаил Георгиевича — лабораторе начальника.

«Чечингтеа» яхача производственни управлене гIолла:

Меражкина Анна Сергеевнана — пенсионеркана.
Пахорская Зоя Ивановнана — пенсионеркана.
Юдина Вера Владимировнана — отдела начальника.

«Грозгорпарикмахерские» яхача объединене гIолла:

Айрапетянц Вартануш — уборщицана.
Асатурян Георгий Арутюновича — парикмахера.
Арушанян Фируза Тиграновнана — парикмахера.
Андриянова Анастасия Афанасьевнана — техничкана.
Арутюнов Геворк Месроповича — парикмахера.
Березина Вера Георгиевнана — парикмахера.
Гамаева Зулай Умаровнана — уборщицана.
Гаспарян Пайцарик Баграговнана — парикмахера.
Григорьян Арам Мелекседовича — парикмахера.
Гаспарян Ардавир Аванесовича — парикмахера.
Григорьян Забелла Арутюновнана — уборщицана.
Дарасманц Виктор Артемовича — парикмахера.
Жук Александра Федоровнана — уборщицана.
Зап'декая Дара Григорьевнана — парикмахера.
Макулова Варвара Арсентьевнана — парикмахера.
Мурадянц Нина Дагестановнана — парикмахера.
Никифорова Софья Абрамовнана — маникюршана.
Путилина Мария Васильевнана — уборщицана.
Паутова Прасковья Ивановнана — кассира.
Пушкова Анна Дмитриевнана — парикмахера.
Каграманьянц Аршак Даниловича — парикмахера.
Ощепко Алексей Ивановича — парикмахера.
Шатнева Тамара Абросимовнана — парикмахера.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ОРСе гIолла:

Бентанин Антонина Сергеевнана — повара.
Демкина Татьяна Александровнана — хьахочоа-кочегара.
Заикина Наталья Григорьевнана — пенсионеркана.
Мадоян Седа Арташесовнана — продавеца.
Руцкая Александра Матвеевнана — пенсионеркана.
Савельева Нина Андреевнана — продавеца.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене СМУ-7 гIолла:

Диденко Макар Сильвовича — инженера.
Вулатов Махьмада — плотника.
Губзаева Iабдата — бетонщика.
Беталгереев Баудин Беталгериевича — бетонщика.
Тюкина Александра Ивановнана — бухгалтера.

«Грознефтехимремстрой» тресте гIолла:

Кудаев Дудина — бетон[illegible]
Тимошенко Федор Семеновича — газосварщика.
Фролов Иван Никифоровича изолировщика.

НГIАССР Министрий Совета гIуллакхий управлене гараже гIолла:

Иванишко Михаил Матвеевича — пенсионера.
Попова Валентина Федоровнана — кладовщика.

НГIАССР финансий министерстве гIолла:

Ирназаров Габбас Исламовича — штатни отдела начальника.
Гакаленко Татьяна Семеновнана — йоккхагIолча инспектора.
Коваленко Василий Андреевича — пенсионера.
Хацкевич Аркадий Захаровича — отдела начальника.

НГIАССР бахача наха бытовой гIуллакхаш дара министерства «Чечингфото» объединене гIолла:

Дейкина Антонина Николаевнана — пенсионеркана.

«Столичный» яхача фирменна тихага гIолла:

Лазарев Алексей Тимофеевича — слесара-электрика.
Назолина Надежда Дмитриевнана — уборщицана.

НГIАССР колхозни рыний республикански управлене гIолла:

Абросимова Прасковья Антоновнана — контролера.
Голев Фрол Ивановича — Сунженски рынка директора.
Джамбулатов Хьамзат Саадулаевича — Назрановски рынка директора.
Дукаева Шумисат Хамидовнана — контролера.
Ерошенко Василиса Андреевнана — болхлочоа.
Зелиева Александра Дмитриевнана — контролера.
Клинчук Василий Даниловича — вокхагIолча инспектора.
Кудузов Хьасана — контролера.
Рашедов Умар Рашедовича — контролера.
Машаев Таша-Хажи Абдулаевича — кассира-контролера.
Шевченко Степан Ефимовича — кассира.

№ 4 йолча городской больнице гIолла:

Вишняков Григорий Егоровича — дворника.
Коноваленко Домна Абрамовнана — санитаркана.
Лебединер Семен Комановича — плотника.
Тубецкая Дора Бенционовнана — лора.

№ 5 йолча поликлинике гIолла:

Валоусова Мария Степановнана — йоккхагIолча медсестрана.
Стенякова Валентина Казимировнана — пенсионерка[illegible]
Николаев Виктор Григорьевича — лора.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене вIашагIтехача ВОХР отряде гIолла:

Игнатенко Татьяна Алексеевнана — секретарь-машинисткана.
Охлитаев Павел Николаевича — отряда начальник хиначоа.
Синицина Елена Петровнана — контролера.
Умагов Тусунтан Умаговича — стрелока.
Хасиков Iабдата — контролера.
Ханидова Тамара Якубовнана — контролера.
Хасенова Арвана — контролера.
Эрманова Зулайна — стрелока.
Мацнова Евгения Васильевнана — керттерча бухгалтера заместителя.
Сергеев Федор Сергеевича — стрелока.
Бурка Васса Петровнана — контролера.

Заводской района прокуратуре гIолла:

Грузманская Анна Георгиевнана — пенсионеркана.

№ 6 йолча болх беш йолча нагирх[illegible] гIолла:

Ильина Мария Ивановнана — школа директор хиначоа.

«Чечингстройматериалы» яхача объединене гIишлон материалий № 1 йолча Грозненски комбинате гIолла:

Волдырева Тамара Юровнана — пенсионеркана.
Набойченко Анна Дмитриевнана — пенсионеркана.
Петрова Анна Даниловнана — пенсионеркана.
Шаталова Нина Дмитриевнана — пенсионеркана.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене Грозненски аьшкобетонни конструкцей заводе гIолла:

Кондракова Мария Александровнана — болхлочоа.
Отличкин Александр Павловича — слесара.
Проценко Николай Степановича — вокхагIолча инженера.
Чепурнова Солобика Махьмада — пенсионера.

А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ гIолла:

Атарщикова Полина Андреевнана — машиниста.
Горобинский Владимир Ивановича — слесара.
Головин Сергей Григорьевича — сварщика.
Горохов Иван Васильевича — вокхагIолча оператора.
Жукова Зинаида Павловнана — маляра.
Жуков Николай Стефановича — слесара.
Косолапов Владимир Исаевича — слесара-оператора.
Котова Пелагея Даниловнана — оператора.
Коряковцев Иван Васильевича — оператора.
Кривушина Надежда Васильевнана — оператора.
Королева Раиса Андреевнана — оператора.
Коломыцев Николай Антоновича — слесара.
Лукьяненко Павел Федоровича — слесара.
Любчанская Вера Семеновнана — лаборанта.
Мельникова Валентина Никитичнана — йоккхагIолча инженера.
Мишина Клавдия Сергеевнана — оператора.
Попов Николай Алексеевича — кузнеца.
Руднев Алексей Михайловича — вокхагIолча оператора.
Селезнев Павел Владимировича — чистильщика.
Стрельцова Галина Максимовнана — машиниста.
Скидина Екатерина Васильевнана — оператора.
Свеваккова Антонина Павловнана — библиотекара.
Сударев Александр Ивановича — слесара.
Сушко Вера Гавриловнана — слесарь-инструментальщика.
Сеня Александра Ивановнана — оператора.
Самышкин Юрий Васильевича — инженера.
Циндрина Анна Кирилловнана — инженера.
Чернокозова Роза Хрисанфовнана — машиниста.
Шальгин Владимир Петровича — электромонтера.
Шагров Николай Андреевича — оператора.

Iилма-тохкама институте гIолла:

Богданов Тимофей Трофимовича — монтера.
Григорян Грайр Аршаковича — переплетчика.
Добрикова Нина Петровнана — оператора.
Кравченко Татьяна Ивановнана — пенсионеркана.

Павлова Тамара Павловнана — йоккхагIолча инженера.
Саруева Лидия Николаевнана — оператора.
Сухоребриков Александр Петровича — вокхагIолча оператора.
Тарасов Михаил Павлович — пенсионера.
Цветлинский Яков Ивановича — жестянщика.

Грозненски радиотехнически заводе гIолла:

Бекмуратова Антонида Васильевнана — слесара-сбор[illegible].
Гладкова Ольга Калиновнана — керттерча бухгалтера.
Добрикова Ольга Павловнана — радиомонтажницана.
Емельянова Маргарита Арсентьевнана — ОТК контролера.
Иванова Надежда Илларионовнана — лаборанта.
Колокольникова Роза Семеновнана — контролера.
Свереник Таиса Васильевнана — литейщицана.
Симоняц Рахиля Хабибуловнана — гальваника.
Терехина Валентина Федоровнана — ВОХР отделене командира.
Шмыков Дмитрий Тихоновича — диспетчера.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене водоснабжене, канализаце, бIеха хиш цIендара управлене гIолла:

Богословская Евдокия Даниловнана — аппаратчика.
Внукова Надежда Ивановнана — товарни оператора.
Воронина Анна Ивановнана — товарни оператора.
Исаева Зинаида Григорьевнана — товарни оператора.
Яровая Мария Ивановнана — товарни оператора.
Шкордова Надежда Дмитриевнана — товарни оператора.

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене СМУ-5 гIолла:

Куракаева Сабилава — бетонщицана.
Андриянова Тамара Алексеевнана — пенсионеркана.
Гучигова Ирехата — каменщицана.
Бахмадова Назилата — штукатура.

№ 7 йолча треста Грозненски МУС гIолла:

Вадын Александра Семеновнана — крановщицана.
Борискина Валентина Гавриловнана — оператора.
Войнов Валентин Матвеевича — слесара-монтажника.
Киселев Василий Ивановича — газосварщика.
Лафенов Павел Ивановича — слесара-монтажника.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединене производственно-технологически комплектаце управлене гIолла:

Лунешева Таисия Лукьяновнана — стропальщицана.
Глущак Клавдия Исаевнана — стропальщицана.

Йоахала сетий Грозненски предприяте гIолла:

Антюхов Александр Петровича — пенсионера.
Козырялин Игорь Вячеславовича — пенсионера.
Конобеева Зоя Григорьевнана — яьшта йолча машиниста.
Ладнушкин Павел Савватеевича — слесаря.
Троян Матрена Михайловнана — яьшта йолча машиниста.
Черненко Елизавета Петровнана — яьшта йолча машиниста.

«Чеченингушрыба» яхача объединене гIолла:

Газарян Михаил Петровича — жестянщика.
Дорошенко Полина Тихоновнана — йоккхагIолча кладовщика.
Ермошкина Александра Андреевнана — уборщицана.
Зимин Сергей Ивановича — зарядчика.
Павлова Марта Дмитриевнана — лифтера.
Скокова Анастасия Федоровнана — болхлочоа.
Шевкунова Пелагея Пантелеевнана — болхлочоа.

№ 31 йолча юкъерча школе гIолла:

Дроздова Валентина Трофимовнана — хьехархочоа.

№ 7 йолча городской больнице гIолла:

Анненкова Нина Ивановнана — санитаркана.
Верезлева Агнесса Борисовнана — санитаркана.
Донцова Раиса Петровнана — шеф-повара.
Короткова Зоя Вильгельмовнана — керттерча лора.
Мачулина Любовь Николаевнана — цергий лора.
Ткаченко Александра Никитичнана — сестра-хозяйкана.
Хрущова Лидия Ивановнана — медсестрана.

«Солнечный» яхача берий санаторе гIолла:

Малинина Галина Петровнана — отделене заведующицана.
Ягодзинская Любовь Абрамовнана — керттерча лора.

№ 21 йолча берий ясле гIолла:

Елкина Ульяна Сергеевнана — воспитательницана.
Лаптинова Евдокия Сергеевнана — пенсионеркана.
Лаптинов Григорий Ивановича — слесара.
Черняк Евдокия Яковлевнана — ясле заведующицана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1980 шера, 28 октябрь.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

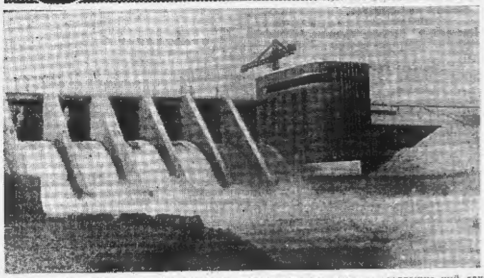

Толаме дегIадоагIаш долча советско - сирийски цхьана гIулакхаш леладара символ санна лоархIаш я Ефратски гидроэнергетически комплекс. ГЭС болх бе йоласлча дена 9,8 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги еннай цо. Гидростанце плотинана юкхе хьахиннача искусственни Iама чурча хих пайда эцар бахьан долаш 640 эзар гектар долча кердача лаьтташка хий дехка торо хулийт, хIаьта Сире хий дехкача лаьттай дукхал цулухьа шоаза тIа а кхет.

СУРТА ТIА: ГЭС плотина.
В. ЩЕННИКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

МАЛАГIА НИКЪ ЛОАЦАРГБА ХАЦ

Гаргарча бетташка США Iаьдал республиканец Р. Рейган керте латтача кердача администрацега кхоачаргдолаш хилар малхбузеневропейски пачхьалкхений кулгалхошта хьалхашка дукха проблемаш оттаьй. Уж сагота ба оттара хьалха КIайча цIеи кердача дас арахьарча политике малагIа никъ лоацаргба а НАТО гIоллерча шоай партнерашцара США гIулакхаш мишта нийслургда а ца ховш. Дукхьал из доь дар дIадахача кIиргIа ФРГ канцлера Г. Шмидтаи Француза президента В. Жискар д'Эстенаи юкъе хиннача переговорашка керттера хинар.

Цхьаннена а къайле йоацаш да цхьан пагIорахьара Вашингтонаи вокха оагIорахьара Парижаи Боннаи юкъехьара тIехьарча цхьан шера Европе халкъий накара бокхха лоархIам болча дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбара гIулакха тIагIолла вIаши раьзи боаца гIулакхаш латтилга. Малхбузен Европа кхохкам кIаьдбарен дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладарен наькъа тIара нийсха, герзаш Iоадара кердача гома из чуозв. тIема нийчонга дIадахийта кхы а дукха ахча цуина IотIадилла гIерташ хиннай Картера правительство.

Вашингтонк цу тайпара никъ цуи малхбузеневропейски союзникий оагIорахьара духьале йоацаш биса йиш йолаш бацар. Царех дукхахбараш кхохкам кIаьдбара политика дIахо яхьа, герзаш вIалахара даькъе кхы тIа эффективни гIулакхаш чакхдаха хьаштдолаш хилар дукхаза хьа а хьехид дIахо хьахьокхаш а да. Дукхьал из бахьан долаш, масала, Бельгеи Голландеи хIанз а тIайцаац американски керда ядерни ракеташ шоай территоре тIа дIанийсъяра хьакъехьара решени. ХIьета НАТО лаьрхIа хиннача боарамга кхоачадаьдац тIема гIулакхашка дIаухийта ахча. ФРГ а яц Вашингтоно дIадехача тайпара 3 процент шин тIема бюджет лакхъе дерхIаш.

Цу хьалашка Боннаи Парижаи, Г. Шмидтаи В. Жискар д'Эстенаи юкъе хиннача переговораша хьехьокхаш ма хиллара, социалистически мехкашцарча гIулакхашка диллача кхохкам кIаьдбара никъ дIахобахьар санна долча дешашта, герзаш кIезигдара наькъаш лахара долча дешашта шоай уйлаш юкъерен позицеш цхьатарен йолча хьахьокха лаьрхIар. Политически наблюдателашта хетачох из франко-малхбузенгермански позици хьа гучаяргья гаргтарча хана Г. Шмидт воха лерхIача Вашингтоне хургйолча переговорашка.

ХIьета а шин болх чакхбоалаш латташ йолча Картера администраце дIахо а теркам тIаухийт герзаш Iоадара. НАТО гIолларча шин союзникашта Iоткъам тIалоаттабу тIема нийчонга дукха тIа ахча царга дIадахийта, керда американски ядерни ракеташ Малхбузен Европе дIанийсъяра хьакъехьа планаш сихагIа чакхьяхийта гIерташ. Цу тайпара дехар дар, масала, Пентагона шефа, Брюсселе хиннача НАТО ядерни планироване группа сессе волча хана Г. Врауна хьалхашка латтар.

Цу дерригнеша хьахьокх американо - малхбузеневропейски гIулакхаш цхьа барт боацаш хилар дIахо кIоаргдургдолга. Малхбузен Европана хьалхашка латт хIана вахара лоархIаме дола цхьа декхар: е кхохкам кIаьдбарен дунен халкъашта юкъера цхьана гIулакхаш леладарен наькъа тIехье хилар е тIехье Iалашьяте чIоагIа кхераме хургйолча конфронтацена ше юкъеозийтар.

▲

ЗУЛАМ ДАХЬАШ ЙОЛА АЛЬЯНС

США арахьарча политике, хетаргахьа, Израильцара гIулакхаш санна стабильни долаш цхьаькха хIама дац. Вашингтоне президенташ хувцалу, бакъда КIайча цIеи да молагIа вале а Америка безам хьаьший санна тIаэц Тель-Авиво бохкийтараш.

Гой хIанз а президентски хоржамех хиннар США хьахийна ма даьлдиге а цига икхьчан Израила премьер-министр М. Бегин. ДIакхайкадаь да из цига шин гIулакхе венна аьнва, бакъда израильски премьер США вара программе ше бокъонца харилу из. Цу программана чудоагIа хоржамашка котало лаьккхача Р. Рейгана политически советникашца, президентаца Дж. Картерца, хIаьта иштта американски сионистски организацей викалаш ца вIашагIкхетараш.

Цудухьа тамаш я израильски правительствана керте латтар хургволча президентацара Р. Рейганцара гIулакхаш товдара океанал дехьа ваха хилавах шено йолаш саг вале. Бегина дагадоаллар да хIанз дIа а ниха в лоацаш кэмп-дэвидски договора хьакъехьара дош, хIаьта иштта Израила американски герз дукхагIа лоаттадара дешаш а. Тель-Авиво Вашингтонагара хьадех иштта дунен халкъашта юкъерча арене чIоагIа а духьале йоацаш а ше хьаллацар.

Бакъда, дукхача обозревателашна лоархIаш ма хиллара, Бегина сел чIоагIа сагот де дагIац. Тель-Авива новкъостал дара дешага диллача США демократически а республикански а партей кулгалхоша лерхIар цхьатарра да. Хоржамашта хьалхара кампани йолча хана шаккха а кандидат ше-ше дукхагIа сионисташта гIулакх дергда яхаш хиннав.

Ховш да алкха гIулакх дерида аларах кхоачам ца хулилга. Израиль вIашагIъеллача хана денз Гаргарча Малхбоале шин чIоагIале санна лоархIаш йола сионистски режим хьаллоацаш я американски империализм. Алхха карарча шера «Уолл-стрит Джорнэл» яхача газето беча хоамах, Тель-Авивна деш дола американски новкъостал 3 миллиард долларга гIорттаи да. Дж. Картер Iаьдала керте латтача еррига хана израильски режимага Вашингтонагара 10 миллиард доллар кхаьчад. Цу ахчах дукхагIдар хIанзара тIема самолеташ, танкаш, лоалахарча Iарбий пачхьалкхенашта духьала Тель-Авиво леладеча агрессивни гIулакхашта эша кхыдола герз эна аьнна хьожадаь хиннад. Нагахьа санна хоржамашта хьалха Р. Рейгана аь хиннача заделенега хьежача из Израила деш дола американски новкъостал кхы а шерде кийча ва.

ЗаконагIа доацаш Тель-Авиво Iарбий лаьтташта оккупаци яра духьала йола дунен общественность чIоагIа сатем боацаш хьежаш я американски империализма сионистски агрессорай юкъе чIоагIлуш латтача зулама альянсага. Цо из лоархI нийсача наькъаца Гаргарча Малхбоалера проблемаш тоаяра цу регионера машар чIоагIбара йола духьале санна.

▲

МАШАРИ КХОХКАМ КIАЬДБАРИ ДУХЬА

Кхохкам кIаьдбарен дунен халкъашта юкъерча гIулакхашна диллача машаре цхьана дахара принципаш дIайоаржаярен процессана новкъостал дар, Хельсинке баь барт чакхбаккхар, ухх бIаьшере шоана дунен тIема Iоткъама кIала нийсденнача Европа халкъашта чIоагIа машар Iалашбар — иштта да 11 ноябре Мадриде хьайийлача Европе кхерамзлен цхьана гIулакхаш леладарен хьакъехьарча совещане доакъошхой йолча пачхьалкхений викалаш аргIанара вIашагIкхийттача дуццаш дола керттера дешаш. Цун болха юкъе даькъа лоацаш я 35 мехкара, цу даькъе Советски Союзера а делегаце.

Цу форума юкъе даькъа лоацаш барона чIоагIа теркам тIабахийта тIенийца Финляндски Республике Президента Урхо Кекконена сийна Кремле шу оттадаьча хана КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя Л. И. Брежнева Мадридски вIашагIкхетарца дувцадсина долча дешаех Советски Союза йола принципиальни позици дIахьекха дола къамаьл.

Дукхача мехкий викалашо могадаь тIакIйцар Л. И. Брежнева халкъашта кхерамзлен машаре дахари хилитара, кхохкам кIаьдбара гIулакх деш хургдола барт баь тIаийца декхараш чакхдахара никъ Советски Союзо чIоагIа лалабеш ба яха дешаш. Дунен кепайоазоно, радио, телевидени къаьстта чIоагIа дувц «Нагахьа санна Мадридски вIашагIкхетаре корта боIаш къамаьлаш де лерхIаш дале теша йиш йолаш да Европе тIема кхохкам кIаьдбарен герз дIадаккхарен хьакъехьара конференци гулъярга боде никъ хьабелларгбола дешаш дувца а лоархIаме решенеш тIаэца а йиш хургхиларах» аьнна цо белгалдаьккхар.

Социалистически содружества мехкий позици хоадам боллаш а къаьгта а я: цо чулоац Европах цIакха а дунен тIема кхуврч ца хилийта, континента вахарера тIом цIенбаь дIабаккха гIерталга. Варшавски Договора доакъошхой йолча пачхьалкхений Деклараце тIа белгалдаь ма хиллара, Мадридски вIашагIкхетаро кхохкам кIаьдбелга чIоагIдара, Европе кхерамзлен цхьана гIулакхаш леладелга дегIадоаладари чIоагIделга кхоачашде могаргдолаш а де доагIаш а да.

Кхы тайпа уйлаш йолаш баьхкаб Мадриде США ай НАТО членаш долча дукхача кхыча мехкий викалаш. Форумо болх дIаболабаьча хьалхарча деношка а «шийлача тIема» мух беттаболийташ хиннад цар къамаьлаш. Социалистически мехкий позицеш гIожагIча тайпара харцахьа яха гIерт уж, юкъе тешам болаш дIа-юха дувцар кхетадеш йолча атмосферана цу наькъаца духьале а еш. Европа халкъашта машар хьашт долаш хилар, герзаш Iоаделга дIадаккха хьашт долаш хилар лархIа безам а боацаш, цар безам бар Мадридски вIашагIкхетарен хIанзара ира проблемаш ювцара гулбеннараш гаьнабаха.

Дукха уйлаш йолаш, машарен кхерамзлен гIулакх хьашт долаш мел бола нах Мадридски вIашагIкхетаре Европера, дерригача дунен тIара политически климат тоадергдола, кхохкам кIаьдбара процесс кIоаргьергйола, дунен халкъашта юкъе цхьана леладу гIулакхаш чIоагIдара новкъостал дергдола решенеш тIаэцарга хьежаш ба.

В. СЕРОВ,
М. КНЯЗЬКОВ,
В. МАТЯШ.
(ТАСС).

Саги Iалами

Дукха хьунаш я Грозненски районе. Уж мел йолча метте хIара дийнахьа го йиш я района охотовед Хашумов Сурхо Хамидович. ХьунагIара оакхарий лорадаь ца Iеш, цо лораву вай баьццара доттагIа — хьу.

КIезига хуа Сурхо шии кабинете. ДукхагIа йола ха цо хьунагIа йоаккх. ХьунагIа яьнна тон, теха дит хезача шии мотоциклана тIахал-

Iалама доттагIа

ла мара ха яккхац цо. ХIаьта браконьерацца къовсам лоаттабе атта дац. Сутара, цхьайолча хана герз тоха а аь хетаргдоацаш нах нийслу царна юкъе. Цкъа иштта духьала наьвнача браконьеро топ а теха чов йир Сурхо Хамидовича. Бакъда, бехктохкама кIалхара вала-м маганзар браконьера. Цу тайпара къовсам лоаттабе безаш дола гIулакх цкъа нийсденна Iийнадац цуина.

ХIанз а болаш ба вай хьунашка бокъо йоацаш чарахье ухаш бола нах. Цар къа ца хеташ йоаю анха котамаш, пхьагалаш, лийгаш, саьрч. Дийнахьа а бус а царна духьала латт С. Хашумов шии доттагIашца-егерашца. Царна новкъостал деш хул госохотинспекце общественни инспекторяш Г. И. Матвиенко, Т. Мовсаров, Ф. Г. Хрусталев, кхыбараш. Цул совгIа, Iалам, цун рузкъа лорадеш ва района чарахьий обществa 320 член.

Районерча чарахьашца дукха болх бу Сурхос. Общественна хьалхашна латта декхараш, чарахьий бокъонаш йовзийт, де дезар хьалхадоаккх. КIезига доле оакхарий — саьрч, лийгаш, купицаш — лорадара тIахьех.

Iалам дукха дезаш, хьинаре Сурхос къахьега 23 шу даьннад. Цу юкъагIа цуина еннай Ленински юбилейни медаль, дукха грамоташ. Тахан а ва из вай Iалам лорадеш, цун хозне тIехьенга дIакхачийта гIерташ.

М. ГАДАЕВ.

Лораде деза рузкъа

Дерригача дунен тIа мел йола хозне гулйича санна хоза я Нохч-ГIалгIайче кIаз кийнаш тоха лоаман боьхаш, сийна аренаш, лакха хьунаш, масса хиш... Дукха я цун фауна а.

Из деррига а лорадара, кхы а дебадара республике кIезига къахьегац. Ухх тIехьарча шерашка Iалам лорадара наьнига массехк заказник яьй, Укхаза чIоагIа лораю зубраш, хьагIаш, моссараш, сайгаваш, лийгаш. Йоае бокъо лац выдраш, норкаш, борцанкхаш, акха котамаш, тотакхаш, кхыдола Шеча книжка тIа дIаяздаь тайп-тайпара дукха оалхазараш.

20—30-ча шерашка вай республика территоре тIа нийслора тарпанаш, кулаваш, саьрч, зIамига кавказски чаре, леопардаш. Халахете а, уж тахан вай республике долаш дац. Цунца цхьана вай республикерча фаунана тIехьарча шерашка керда хьайбаш IотIакхийттад. Урус-Мартановски района енчай Алтайски хьунашкара бIарашдуарг. Тайрка атагIенха еба йолленнай ондатра. 1969 шера Грозненски Наурски районашкарча заказникашка дIахийца хиннa акха котамаш дикка йийбай. Мохх тайра 1934—1937 шерашка вайцига доахадаьча енотовидни жIалешта. Иштта, Сунженски районерча хьунашка 1970—1975 шерашка дIахийца зебраш а еба йоласенна, лакхача лоамашка лел хIанзалца вайцига ца хиння якаш. ХIанз уж 600-нега дIакхоачаш я.

Тахан вай республика территоре тIа 60 тайпара млекопитающи, 150 тайпара бIи беш дола оалхазар, 29 тайпара чкъаьра, 24 тайпара рептили, 8 тайпара амфиби я.

Иштта бIаьхий я вай республикера фауна. Из рузкъа лораде а дебаде а деза.

Б. ДИКАЕВ,
НГI НИВС ... волча, ветеринари Iилмай кандидат.

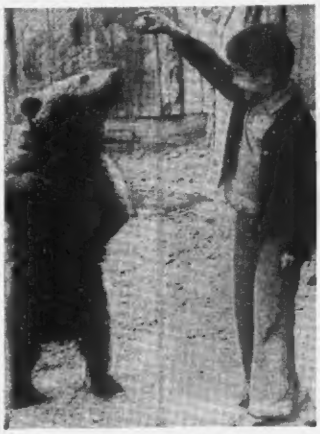

ДоттагIий. И. ПЛИЕВА фотоэтюд.

ТЕРМАЛЬНИ ХИЙ НАХА ГIУЛАКХ ДЕШ ДА

Массехк шу хьалха дар из «Грознефть» объединене бурувдеттараша Шаьла районa Гермечтук яхача юрта йисте бурув техар. Цига мехкдаьтта а да доалаш хий тIадаьлар. ГIайгIа хилар бурувдеттарашка шоаш хьийжа мехкдаьтта а доацаш, хийо кIедж техача. Из моттиг йита дIабахар бурувдеттараш. ХIаьта бурув техача хьахилар бокха боаца хий Iам. Цу тIа хадданза Iи латтар Iай а аьхки а.

ЛаьттагIара хьаарадоалача хана 90 градус хулаш дIайха да из. Цох цхьанне а пайда эцацар. Бакъда, юрта бахача шоферaша пачхьалкхене бахача наха шоай доалахьарен автомашинаш юлар цу чу.

Шин шу хьалха «Шалинский» совхоза кулгалхоша лаьрхIар цу хих пайда эца, наха накъадаргдолаш хIама де. Цу Iама юххе ткъо парник йир, царна аьшка турбешка тIолла дIайха хий хьатIадера. Совхозе хьахилар боахама керда дакъа — парникашка хьалкхеде доладир баьцадаараш.

Юткъанца никъаьла дар болхлоша из керда гIулакх ма доаггIара леладе. Царна новкъостал дир «Тепличный» совхоза баьцадаараш кхедераша, дIайовзийтар шоай йоккха опыт.

Совхозо теплицаш хьаеш дIадахийтар меттаэттад. 60 эзар сома пайда баьб лоацача хана.

Парникашка хьинаре къахьегаш ба Межидов Iабдалбек керте латтача бригадера нах. ХIанз цар болх бу партe XXVI съезда баха ма боаггIара накъабахара шерра социалистически язь а йоаркаяь. Квадратни метра тIара 8 килограмм наргаш яха план йолча цар юкъера лаьрхIача 10 килограмм чуэц. ХIаьта ткъаь парниках хIаране тIара юкъера лаьрхIача 4 тонн совгIа наргаш йоал. Уж кхоач Грозне, Аргуна, Шаьла торгови организацешка.

Съезда хьалхарча къахьегама вахте ударни болх беш ба тепличницаш Шамильханова Iайнет, Хасанова Табарак, кхыбараш.

— Шоашта карагIдаьнначох кхоачамбаь Iе лаьрхIа дац тхо, — йоах бригадира Межидов Абдулбека. — ХIана оаха тхоай низаца хьалъю шин теплица. Цхьан хана кийчду хургболча хьувкъама лаьтта. Шоашта хьалхошка оттадаь декхар оаха дика кхоачашду.

Боахама из керда дакъа йоккха кхоане йолаш да, яхаш дувц совхоза керттерча агронома Абдулхаликов ВахIита. Из бакъду цу кердача гIулакха дIадахача шин шеро а.

М. ИЛЬЯСОВ,
Шалински района «Знамя коммунизма» яхача газета бехктокхаме секретарь.

Гуйре. А. АЙРАПЕТОВА фотоэтюд.

КЕРДА КОНЦЕРТНИ СЕЗОН

Дукха ха йоацаш Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне симфонически оркестро хьайийллай шин аргIанара — 34-гIа концертни сезон.

Концерта хьалхарча отделене цига гулбеннарашта хезар Бексултанов Iумара эгагара хьалхарча сочиненеех цаI йола «Лоамашна дуьцар» яха симфонически поэма, Ф. Шопена фортепьянан оркестран лаьрхIа дола ми-минор яха концерт. ТIехдика лекха из кхоачашдир Варшаве хиннача Ф. Шопена цIергIча дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреата Смирнова Евас.

ШоллагIча отделене оркестра кердача керттерча дирижера Раевский Валере кулгаллеш дIалекхар Д. Шостаковича хьалхара симфони.

Оркестро хIана дIаболабаьб берий а кхелетарий а культурни хьаштаи кхоачашдара болх. Цу гIулакха оаха хержай абонементий система: хьалхарча, лакхерча классий профессионально - техническа училищай дешархошта, техникумий, вузий студенташта лаьрхIа.

Абонементий программана чуйоагIа эрсий а доалол дехьарча а классикий шедевраш, советски авторий произведенеш.

КПСС XXVI съезда хетаьь кийчъеш Къилбаседа - Кавказа композиторий произведенеех вIашагIъелла концертий бIарча цикл я тха. Цу произведеней автораш ба композитораш Кажлаев Мурад, Чалаев Ширвани, Шахбулатов Iаднан, Бексултанов Iумар, кхыбараш.

СаIрийнарча тха концерташка баьхкачар вIаштIехьа хургда Москвера, Ленинградера искусства мастераш бовза, пианисташца Полторацкеца, Сосинойца, Легоцкеца, Бахчиевайца, скрипачаца Арутюнянаца, Латинскаца, виолончелистаца Сарадинаца, симфонически музыка кхыча мастерашца вIашагIкхета.

В. СКЛЯРОВ,
Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра художественни кулгалхо.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18 НОЯБРЬ. I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.30 — Iуйренара гимнастика.
9.15 — Мультфильмий программа.
9.45 — «Тхо Кронштадтера да». Художественни фильм. Йистедаьлча — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Юртара ленош». Кинопрограмма.
16.05 — «Спортивни класс».
16.35 — «Орленок» яхача телестуде юкъараш вIашагIкхет РСФСР прокурорца, РСФСР Лакхехьарча Совета депутатаца, Советски Союза Турпалца Б. В. Кравцовца.
17.25 — «Эрсий а советски а музыка керда оагIонаш».
18.00 — Телевизиони документальни фильм.
18.35 — «БIара сагIгалг». Мультфильм.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — КПСС XXVI съезда никъадолаш. Туркменски ССР телевидене программа.
21.00 — «Ха».
21.45 — Блок. Вай 100 шу дизарга. «Сона толам» яхача фильма-концерта премьера. Йистедаьлча — «Тахан дунен тIа». Информацион выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.05 — «Шахматни школа».
8.35; 9.35 — Советски пачхьалкхен а бокъон а лара. 8 класс. СССР гражданин.
9.05 — «Эрсий къамаьл».
10.05 — Французий мотт.
10.35 — В. И. Ленинах йола Н. Погодина трилоги.
11.05; 14.45 — Психологи — педагогически дешара лара.
11.35 — Iалман - популярни фильмай программа.
12.05 — Студенташта-заочникашта. Лакхара математика 3 курс.
13.20 — Политически экономи, 1 передача.
14.15 — Подготовительни отделеней ладугIархошта. Математика.
15.15 — Хьехархочоа — музыка урок, 2-гIа класс. 1 передача.
16.35 — «Вологодски вIашагIкхетараш». Документальни фильм.
17.45 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
18.00 — Киножурнал.
18.15 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла».
18.30 — «Дех шо къамаьла юкъе дакъа лаца». «Дукхьатха аь маьре». Кинопередача.
19.00 — Хоккейх йола СССР чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Трактор». Перерыве — «Бийса дакъалаи кийла шун, бераш!».
21.00 — «Ф. Листеи, И. Брамси произведенеш».
21.30 — «Бийсана теха гуртаз». Телевизиони художественни фильм.

19 НОЯБРЬ. I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.30 — Iуйренара гимнастика.
9.15 — «Бийсана теха гуртаз». Телевизиони художественни фильм.
9.25 — «Кинокхьовра клуб». Йистедаьлча — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Ракетни эскарен артиллерен Дена. «Советски стратегически...» яха документальни фильм.
15.20 — «Хальхьий муьмаш».
15.40 — «Эрсий къамаьл».
16.10 — «Хьехархочо». Телевизиони журнал.
16.40 — М. И. Глинка произведеней концерт.
17.05 — «Юха йист хила, герийсташ».
17.35 — Анна Зегерс аь 80 шу дизарга.
18.30 — «Санъердамс котташ».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Тахан — ракетни эскара, артиллере Де». Къамаьл ду стратегически доаргIаш долча Ракетни эскаре Главнокомандующе, СССР-е оборона министра заместителя, Социалистически Къахьегама Турпала, эскаре инарала В. Ф. Толубкос.
19.15 — «Шун хьахатий дешараш». Музыкальни программа.
19.55 — «Рафферти». Телевизиони дукхача серей художественни фильма премьера. 1 сери.
21.00 — «Ха».
21.45 — «Фестивалаш... Конкурсаш... Концерташ...». Йистедаьлча — «Тахан дунен тIа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Передачий программа.
8.05 — «Шоана, дай-иланой!».
8.35; 9.35 — Обществоведени. 10 класс.
9.05; 14.45 — Эллинистически пачхьалкхений искусство.
10.05 — Немций мотт.
10.35; 11.35 — Истори. 8 класс.
11.05 — А. Прокофьева поэзи.
12.10 — Студенташ-заочникашта. Хими. 1 курс.
14.15 — Подготовительни отделене ладугIархошта. Физика.
15.15 — «Котало никха моттиг».
15.45 — Iалман-популярни фильм.
16.05 — Дешархошта. Физика.
16.30 — «Волейболах йола РСФСР чемпионат; «А» класса мастерий командашта юкъе».
17.30 — Документальни фильм.
17.50 — «Заманаш тIа болхаш». Поэт Хамхоев Ахьмад аь 70 шу дизарга». (гIалгIай меттала).
18.20 — «Нохч-ГIалгIайчу гIолла».
18.45 — Киножурнал.
18.55 — «Шоана, кIамаш тераша». Технически информане вестник.
19.10 — КПСС XXVI съезда никъадолаш! «Кхоачамех пайда эцаш ба» (нохчий меттала).
19.40 — Телевизиони фильм.
19.55 — «Хиадам бакъ: телехьожаргой кхьахатех».
20.00 — «Бийса дакъалаи кийла шун, бераш!».
20.30 — «Хальхьа депутатий Советашка».
20.40 — Документальни фильм.
21.00 — Б. Сметана. «Са Даьхе» яха симфонически поэмай цикл.
21.40 — Телевизиони лоацаметражни художественни фильмай программа.

РАДИО

18 НОЯБРЬ

6.40 — «Профессейх йола тешам» (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — «Саг, автомобиль, никъ» (эрсий меттала).
8.25 — Хоамаш.
8.30 — «Ховчар караегIаш лаьтташ ченаш» (нохчий меттала).
8.45 — «Производства эффективность лакхьо болхама механизм». Беседа (эрсий меттала).
9.15 — «Керда обрядаш вахаре» (гIалгIай меттала).
9.30 — «Къона замахо» (гIалгIай меттала).
17.15 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «Дог цIена кхетам балаф». Беседа (нохчий меттала).
17.31 — «Шоана, юртбоахама къахьегамхой!». Концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
18.30 — Хоамаш.

19 НОЯБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — КПСС XXVI съезда никъадолаш. «Транспортиний гIулакхаши проблемаши» (эрсий меттала).
8.50 — «Муангара муаига» (нохчий меттала).
9.15 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
9.30 — «Барттайнгата дезаре». Радиовыпуск (эрсий меттала).
9.50 — Ашараш (эрсий меттала).
18.00 — Передачий программа. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
18.01 — А. Хачатурян. «Гаяне» яхача балетера музыка (эрсий меттала).
18.30 — «Мишта кхоачашду оаха социалистически декхараш». Корреспонденци (гIалгIай меттала).
18.45 — «ДIахьош да юртбоахама техникана ремонт сига». Корреспонденци (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гIалгIай меттала).
РАДИО
18.30 — Хоамаш.

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 6—11, Грозне 8—10 градус йовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоана морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догIа а делхаш, дохк доалаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана —1 +4, дийнахьа +7, +12 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктокхана секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностена транспортеа — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кехаташ — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ереи, шоаттен деношка.

СФ05351. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 5513.